

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostopna petitvra (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 v
za trikrat . . . " 10 v
za večkrat primeren popust.
Parčna oznaka, zabavne, osmisljive itd.:
enostopna petitvra po 18 v.

Poslano:

enostopna petitvra po 30 v.
Izhaja vsak dan, izvenredno
deluje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bo.m.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Svetovni dogodki.

Glede mirovnih pogajanj v Londonu zasleduje Turčija taktiko, ki delegate balkanske zveze vznejevolja.

V nedeljo je bila seja mirovne konference v Londonu in so balkanski delegati pričakovali, da Turčija v zmislu ultimata, stavljenega od strani balkanskih delegatov odgovori, a je Rešid paša predlagal, naj se seja zopet odloži, in sicer do ponedeljka.

V soboto se je vršil turški ministrski svet, o katerega sklepih se nič pozitivnega ni izvedelo. Ve se je toliko, da so ministri sklenili, da se zopet zbere.

Turčija glede Odrina do danes ni odnehala.

Pri Čataldži je baje položaj tak: Turki dobivajo dannadan ojačenja. Del čet koncentrujejo pri Janokovi ob Marmarskem morju, da padejo eventualno Bulgarom v hrbet, oziroma jih primejo v njihovem desnem boku. Poroča se pa tudi, da so se tudi Bulgari pri Čataldži izbornu utrdili. Govori se tudi, da turški častniki pri Čataldži agitirajo za Abdul Hamida.

Glede notranjega položaja v Turčiji se oficijelno vsaka kriza dementuje in se celo poroča, da je turški ministrski svet sklenil se z mladoturki pogajati. Več mladoturkov je imenovanih za guvernerje in poveljnike.

O vevlasteh se poroča, da med Turčijo in balkansko zvezo posredujejo.

Konferenca poslanikov se je posvetovala 4. t. m. Govori se, da se je bavila z egejskimi otoki.

Glede albanskega vprašanja se iz Pariza poroča, da se je Avstrija odločila, da Prizen Srbom prizna, ako ji bodo Srbi dali zagotovilo, da se bodo nasproti novi Albaniji prijateljsko vedli in trgovinskega pristanišča ne bodo v politične namene izrabljali. Baje je srbski poslanik na Dunaju Jovanović zagotovil, da bo Srbija Avstriji priznala svobodo prometa na železnici v Solun.

Glede avstrijskoruskega razmerja piše »Matin«, da Avstrija povišano mirovno stanje vzdržuje, vsled česar je Rusija primorana, da obdrži one vojske, ki bi se 13. januarja morali poslati na dopust, pod orožjem. »Matin« pripisuje Avstriji namen, da ostane pripravljena, dokler se ne reši albansko vprašanje.

O Rumuniji se poroča, da se z Bulgarijo pogaja glede obmejne regulacije od Si-

listrie do Črnega morja. Baje rumunske zahteve niso pretirane. Kralj Karol je izjavil, da je odločno za mir, ako Bulgarija nekoliko odjenja, ker hoče z Bulgarijo živeti slejkoprej v dobrem sosedstvu.

Nadalje se izve, da balkanska zveza zahteva od Turčije kot vojno odškodnino onih 50 milijonov, ki jih ima Turčiji izplačati glasom lozanskega miru Italija.

4. t. m. so turške ladje zopet zapustile Dardanele in se zapletle v boj z grškimi. Oficijelno se iz Aten poroča, da so se turške ladje vrstile nazaj v Dardanele.

Oficijelno se iz Cetinja poroča, da se pred Skadrom zadnje dni niso vršili nobeni boji.

V Armeniji so se pojavili resni nemiri. Turški notranji minister je poslal valijem v Armeniji navodila, kako naj preprečijo klanja in plenjenja, ki jih iprizarjajo Kurdi

× × ×

Poročila od ponedeljka.

MIROVNA POGAJANJA. — TURČIJA ODSLOPI KRETO, NE ODSLOPI PA ODRINA. — POGAJANJA SE NE BODO PREKINILA. — POSREDOVANJE VELEVLAŠTI.

London, 6. januarja. Mirovna konferenca je pričela danes ob 4. uri zborovati. Turški delegati so javili nove predloge. Ob 5. uri je bila seja zaključena.

Carigrad, 5. januarja. Poučeni krogi trde, da hoče turška vlada vztrajati v svoji zahtevi, da ohrani Odrin, pripravljena je pa Grški nekaj otokov v Arhipelu odstopiti. Turčija odstopi tudi Kreto.

Carigrad, 5. januarja. Porta je poslala svojim poslanikom okrožnico, v kateri jim naroča, naj vevlastem izjavijo, da je Turčija za mir doprinesla velike žrtve in da je odstopila vse ozemlje, ki leži zahodno od odrinskega vilajeta. Odr na pa ne odstopi. Potrebuje ga za obrambo glavnega mesta. Otokov v Arhipelu ne more Turčija odstopiti, pač pa je svojo pravico glede na Kreto opustila.

London, 6. januarja. »Reuter« poroča, da danes položaja ne presojajo več tako kritično, kakor so ga v soboto presojali. Vprašanje prekinjenja pogajanj v tem trenutku ni pereče. Sodijo, da pred padcem Odrina vevlasti ne bodo posredovale, ker bi se posredovanje lahko smatralo za kršenje nevtralnosti. Zavezniki priznajo, da so mogoči politični zapletljaj, ako se vojska zopet prične. Verjetno je zato, da bodo turški in balkanski delegati pogajanja

nadaljevali in da se odrinsko vprašanje kmalu uredi.

Carigrad, 5. januarja. Danes je zboroval pet ur turški ministrski svet, ki je sklenil, naj turški delegati vztrajajo pri dne 3. t. m. stavljenih predlogih in naj se pri vevlastih napravijo novi koraki.

Pariz, 6. januarja. Posebni poročevalec »Matina« poroča, da mu je turški delegat Osman Nizam paša izjavil, da ne veruje poročilu, po katerem nameravajo vevlasti v Carigradu odločno nastopiti, ker bi tak korak nasprotoval načelom, ki so jih vevlasti zavzemale, predno je vojska izbruhnila. Turčija iz strateških, etičnih verskih in političnih razlogov Odrina ne more odstopiti. Bulgari izjavljajo, da če Turčija ne odneha, bodo vojsko nadaljevali. Če se vojska nadaljuje, bodo zanj balkanski zavezniki odgovorni. Isti poročevalec tudi poroča, da dr. Danev še vedno optimistično sodi o položaju in je izjavil, da se še vse uredi in da ni nikakega poudora za razburjenje.

Sofija, 6. januarja. »Mir« izjavlja: Če se vojska nadaljuje, se položaj izdatno izpremeni in izgubi vse, kar so zavezniki Turkom zdaj priznali, svojo veljavo, kakor je izgubil svoj pomen status quo, ko se je vojska napovedala.

Dunaj, 6. januarja. Iz turških krogov se poroča, da Turki Odrina ne bodo odstopili, če se tudi Odrin uda. V Carigradu so pričrjani, da lahko čataldžke utrdbе uspešno drže. Če se mirovna pogajanja v Londonu prekinajo, Turčija premirja ne namerava odpovedati, marveč počaka, kaj store balkanski zavezniki.

London, 6. januarja. »Reuter« poroča, da se smatra lahko za velik korak naprej, ker bodo Turki predlagali, da naj se meja ob Marici in Tundži tako uredi, da Turčija odstopi tudi Lozengrad. Po Turkih predlagana meja je skoro identična z mejo, ki se je v San Stefano sklenila, in če je tudi zavezniki ne morejo sprejeti, dokazuje le-ta korak, da se je pričela Turčija ozirati na dejanski položaj. Sodijo, da slede sedanjim predlogom Turčije še novi predlogi.

London, 6. januarja. »Reuter« poroča, da so dobili včeraj turški delegati važne brzojavke iz Carigrada in da so se do pozne noči pečali s sestavo besedila novih predlogov, ki obsegajo velike ugodnosti za balkanske države.

Pariz, 6. januarja. Neki ugledni politik je izjavil: Mogoče je, da se v ponedeljek ali v torek pogajanja prekinajo, a upati je kljub temu, da se mir ohrani. Če se diplo-

matična pogajanja prekinajo, ni neobhodno potrebno, da se vojska nadaljuje. Vse evropske vevlasti delajo na to, da se nova vojska prepreči. Od sobote nadalje evropski kabineti, posebno francoski, angleški in ruski živahno razpravljajo, če ne kaže v Carigradu skupno nastopiti. Francoski diplomati delajo v Rimu, Berlinu in na Dunaju na to, da bi se akciji tripartentente tudi trozveza pridružila. V Parizu upajo, da se posredovanje v Carigradu izvede, če tudi ne nastopijo vevlasti skupno. Turčijo hočejo pregovoriti, naj glede na Odrin odneha, ker mora Bulgarija Odrin dobiti. Glede na otoke sodijo diplomatični krogi, naj nekateri otoki ostanejo formalno turška last in naj se internacionalizirajo, ostali otoki naj se Grški odstojijo. Vevlasti imajo za posredovanje čas do petka, ker bi se prej vojska ne nadaljevala. Merodajni francoski krogi sodijo, da bo posredovanje vspešno.

× × ×

STALIŠČE VELEVLAŠTI GLEDE MIROVNIH POGAJANJ IN GLEDE ALBANIJ. — NASPROTSTVO MED TRIPELENTENTO IN TROZVEZO.

Vevlasti niso edine.

London, 6. januarja. Danes popoldne so zborovali poslaniki vevlasti pod predsedstvom sir Greya. Razpravljali so pred vsem, kaj naj vevlasti store, če se mirovna konferenca razbije. Ker so vse vevlasti proti nadaljevanju vojske, morajo intervenirati. Razpravljali so tudi, kaj naj store vevlasti, če Turki ali pa balkanski zavezniki odklonijo posredovanje. Odrin ni ma za Turke veliko pomena, ker trdnjave Turki ne morejo več dolgo držati. Stališče je tem težavnejše, ker je znano, da bi Bulgari ne zahtevali tako odločno Odrina, če bi dobili Solun. Vevlasti o perečih vprašanjih ne sodijo enako. Po dolgem obotavljanju je tripartententa odločila, da naj otoke dobe Grki; Italija in Nemčija se pa bojita, da obstojajo mogoče tajni dogovori, ki imajo namen ovirati prostost drugih držav v Arhipelu. Poslaniška konferenca ne napreduje dobro. Deloma ji je kompetenca omejena in morajo zato poslaniki živahno občeovati s svojimi kabineti, tudi kabineti, osobito dunajski in peterburški, živahno občeujejo med seboj. Kar se tiče Albanije, se mora vse iznova urediti. Določiti se morajo Albaniji meje, dati postaviti in imenovati vladar. Ustanoviti se bo

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški spisal H. R. Haggard.

(Dalje.)

Uro pozneje so ju povabili v dvorano, kamor je takoj za njima prišla Rozamunda in z njo Masuda pa Hasan. Obležena je bila v bogata oblačila kakor jutrovska gospa, a draguljev, s katerimi so jo okrasili kot izvoljeno nevesto Aldžebalovo, ni več nosila. Ko je vzdignila pajčolan, sta brata opazila, da je bil obraz še vedno nekoliko blede, da pa je zopet dobila prejšnjo čvrstost in da ji je strah izginil izpred oči. Pozdravila ju je z nežnimi besedami, zahvalila najprej Godvina in za tem Wulfa za vse, kar sta storila, nato pa se je obrnila k Masudi, ki je stala poleg, in jo enako zahvalila. Nato so sedli za mizo in jedli z lahkim srč in vidno slastjo.

Predno so končali zajutrek, je stráža pri vratih oznanila, da so dospeli seli od sultana. Vstopili so v tajniških oblačilih sivolasi možje, ki jih je Hasan hitel pozdravit. Ko so sedli in se nekaj časa z njim razgovarjali, je eden njih pokazal pismo in ga dal Hasanu;

ta se je v znak spoštovanja dotaknil z njim čela ter ga izročil Rozamundi. Zlomila je pečat in ko je videla, da je pisano arabsko, ga je podala svojemu bratrancu, rekoč:

»Ti ga prečitaj, Godvin, ki si bolj učen od mene.«

In čital je pismo na glas, prevajajoč ga stavek za stavkom. Glasilo pa se je:

»Salahh - ed - din, poveljnik pravovernih, svoji ljubljeni nečakinji Roži sveta, princezinji balbeški:

Naš služabnik emir Hasan nam je poslal poročilo, da si rešena iz rok prokletega gospoda gora, Sinana, in da si zdaj na varnem v našem mestu Emezi pod varstvom več tisoč naših vojakov, s teboj pa neka ženska, po imenu Masuda in tvoja sorodnica, dva frankovska viteza, ki sta te rešila s svojo spretnostjo v orožju in s svojim pogumom. Zapovedujem ti, da prideš na naš dvor v Damasku kakor hitro ti bo mogoče; vedi, da te vzprejememo z vso ljubeznijo in častjo. Vabim tudi tvoja sorodnika, da te spremljata, ker sem poznal njunega očeta; iz srca rad bi pozdravil viteza, ki sta izvršila tako slavno delo, in z njima Masudo. Ako pa je morda vsem trem ljubše, da se vrnejo v svojo deželo in med svoje ljudstvo jim je svobodno to storiti.

»Hiti, nečakinja moja, gospica Ro-

ža sveta, hiti, kajti moj duh te išče in moje oči hrepene po tebi. V imenu Alahovem pozdrav!»

»Sedaj si slišal,« reče Rozamunda, da, ko je Godvin prečital pismo. »Bratranca, kaj ukreneta?»

»S teboj pojdeva,« odgovori Wulf, Godvinu pa prikima.

»In ti, Masuda?»

»Jaz, gospica? O, tudi jaz pojdem, kajti če bi se morala vrniti tja,« in pokazala je proti goram, »me čaka pozdrav, kakršnega si ne želim.«

»Ali čuješ njene besede, princ Hasan?« je dejala Rozamunda.

»Drugi nisem pričakoval; samo eno mi morata obljubiti, viteza, to je namreč celo sredi moje vojske potrebno od moč, ki znata poleteti kakor ptice iz Masijafske trdnjave in izpred noža morivcev, ki imata najbrzeje konje v celi Siriji, ki nosita tudi dvojno breme,« in pomenljivo ju je pogledal.

»In to je, da na tem potu ne poskusita ubežati s princezinjo, ki sta ji sledila od onstran morja, da bi jo rešila iz Saladinovih rok.«

Godvin je izvekel izpod tunike križ, ki mu ga je zapustila Rozamunda v dvorani na steepskem gradu in rekel: »Pri tem svetem znamenju prisegam, da med potovanjem v Damask ne poskusim odvesti Rozamunde.«

»Jaz isto prisežem pri svojem meču,« pristavi Wulf ter položi roko na srebrni ročaj velikega meča, ki so ga že predniki nosili.

»To je varščina, ki mi je ljubša,« reče Hasan ter se nasmeje, »in verujta mi, viteza, vajina beseda v istini zadoštuje.« Nato se je ozrl na Masudo in še vedno smeje nadaljeval: »He, ni potrebno, za ženske, ki so tam gori bivale, nima prisega pomena. Gospica, zadovoljiti se moramo, da te bomo čuvali, ko te je naš gospod povabil v svoje mesto dasi si lepa in vrla, povsem odkrito, da bi jaz ne storil kaj takega.«

Nato se je obrnil k tajnikom, Godvinu, pa, ki je imel svoje oči povsod, je opazil Masudo, kako ga je sumljivo pogledala.

Še tisti popoldan so odjezdili v Damask. Bila jih je cela vojska konjnikov. V sredi so pod varstvom tisoč suhic nosili Rozamundo v nosilnici. Pred njo je jezdil Hasan s svojo rumeno oblečeno telesno stražo, ob njeni strani Masuda, za njo pa — vzlic vsem poskodbam se Wulf ni dal nositi — brata na zali, brzonogih konjih. Za njima sta korakala Plam in Dim, ki so ju vodili sužnji; bila sta že malone dobra, le nekam strdo sta stopala; za njimi pa čete Saracenov s turbanji na glavi. Skozi odgrnjene zavesе svoje nosilnice je

moralo mednarodno orožništvo, ustvariti iz nič finančno upravo. Največ težav seveda delajo meje nove Albanije. Grška in srbska meja se morata potisniti v ozemlje, ki tvori Albanijo, zemljevid, ki ga Albanci predlagajo, se pa smatra za idealen zemljevid, za ideal se pa le stremi, dosegljivi pa navadno niso. Tripelententa ni za veliko Albanijo.

Srbski albanski načrt.

Belgrad, 6. januarja. Tukajšnji politični krogi sodijo, da je zemljevid Albanije po srbskih nazorih izdelan in da ga je Rusija odobrila. Načrt podpirata Francija in Angleška, Rusija poizkuša po Nemčiji vplivati na Avstro-Ogrsko, da mu pritrdi.

Resen glas iz Srbije glede Albanije.

(Izvirno poročilo »Slovenec«.)

Belgrad, 7. januarja. (Uradno.) Vladno glasilo »Samouprava« je včeraj objavilo članek pod naslovom: »Da se zna«. Tu piše med drugim: »Srbija se je doslej vedno uslužno in pazljivo ozirala na težnje velesil. Vse mednarodne obveze je vestno izvrševala. Potrpela je krivico, ki se ji je prizadela na berlinskem kongresu. Pri aneksij-ski krizi je sprejela vse pogoje — zaradi evropskega miru. Videča, kako se v Stari Srbiji iztebljujejo njeni soplemeniki, je miroljubno opozarjala Evropo in Turčijo. Zahtevala je samo, da se izpolnijo členi berlinskega dogovora in vojno je začela šele, ko je Turčija izjavila, da noče izpolniti svojih obvez. Srbska vojska je slavno zmagala in prodrla do morja. Velesile so nato dale izjavo, da na Balkanu niso zainteresirane; kljub temu pa sedaj same ustvarjajo novo Albanijo, samo da hranijo mir in s tem odpovedujejo Srbiji svoboden izhod na morje. Srbija se je tudi temu udala. Sedaj gre za meje Albanije in dela se na to, da se pokrajine otmo zmagovalcu in podele premagancu. Toda naj je optimizem tistih, ki bi hoteli odločiti v tem smislu, še tako velik, morali bi vendarle računati s čustvovanjem srbskega naroda. Potrpljenje in obzirnost srbskega naroda nasproti koristim drugih je pri kraju. Narod, ki je v miru in vojni pokazal toliko uspehov in ne zahteva drugega nego tisto, kar je že nekdaj bilo njegovo, ima pravico zahtevati, da se vpoštevata in z njim računa. Grdo in nevarno je norčevati se z obupom takega naroda. Škodljivo je in današnjega časa nevredno, da se v takem narodu ubija vero v pravičnost kulturnega sveta. Čutili smo se dolžne to povedati. Ne napihujejo nas prenapete želje po veličini, nego vodi nas stiska našega plemena. Tudi naši nasprotniki bi nas morali prezirati, ako bi po Kumanovu, Velesu, Prilepu in Bitolju dopustili, da na stotisoče naših bratov pade nazaj pod nož divjih Arnavtov. Bili bi Kajni teh naših bratov. In to nečemo biti, pa naj gre za ljubav ali koristi kogarkoli.

Rusija pritiska na Turčijo.

Carigrad, 7. januarja. Pred včerajšnjimi turškimi ministrski svet je došlo poročilo turškega poslanika Turkan paše v Peterburgu, ki je naznanil, da ruski zunanji minister Sazonov opozarja Turčijo resno na nemire v vzhodni Anatoliji, ker bi bila lahko Rusija prisiljena, da čuva koristi kristjanov. Sazonov priporoča, naj Turčija z balkanskimi državami kmalu sklene mir, ker se balkanske države gotovo ozirajo na upravičene turške želje.

Rozamunda namignila bratoma, ki sta prihitela k nji.

»Glejta,« je rekla ter pokazala z roko.

Ozrla sta se v označeno smer ter ugledala v veliki daljavi gore, ki jim je zahajajoče solnce zlatilo vrhove, z nepremagljivim mestom ter utrdbo Masijaf, pod njimi pa gorske obronke, po katerih so jezдили in divjali v borbi na življenje in smrt. Mnogo bližje se je svetilka reka, ob kateri je ležalo mesto Emeza. Po celem mestnem ozidju so širlele sulice, na vsaki pa črna pika — glava morivca, nad stolpi pa je vihrala zlata Saladinova zastava v večernem vetru. Ko se je Rozamunda spomnila vsega, kar je pretrpela v onem strašnem bivališču satanovih oboževancev, se je zdrnila od groze.

»Gori kakor mesto v peklju,« je rekla, strmeč proti Masijafu, ki ga je obdajala rujavkasta večerna svetloba.

Tisti večer so šatorili v pušavi, drugo jutro pa so spremijani od beduinskih rodov na kamelah odrinili dalje. Drugo noč so prenočevali v starodavnih trdnjavah Balbek, kjer jim je vojaštvo in ljudstvo, opozorjeno od brzoselov na dostojanstvo in naslov Rozamundin, prišlo iz mesta naproti, da se ji poklonijo kot svoji vladarici.

(Dalje.)

KAJ RUMUNIJA ZAHTEVA.

Bukarešti, 7. januarja. Oficijozna »Epoca« piše, da je Rumunija dolžna vse storiti, da brani ob morebitnem vpadu Bolgarije Dobrudžo. Bolgariji naj Rumunija vzame možnost, da lahko v Dobrudžo vpadе, razstrelj most čez Donavo in v nekaj urah osvoji Konstanco. Rumunsko bolgarsko vprašanje se more zdaj rešiti in ne šele, ko se med Bolgarijo in Turčijo sklene mir.

Pariz, 6. januarja. Bolgarija je voljna, da odstopi Rumuniji 200 do 300 km², med tem ko Rumunija zahteva 3000 km². Rumunija zahteva, da bi tvorila mejo med Bolgarijo in Rumunijo kriva črta od Silistrije ob Donavi do Baltaša ob morju, Bolgarija pa hoče ravno črto od Silistrije do morja. Rumunija bi se zadovoljila z manjšim ozemljem, če dobi tudi Silistrijo. Če bi Bolgari Silistrije ne hoteli odstopiti, so možni resni zapletljaji med Bolgarijo in Rumunijo.

POLOŽAJ PRI ČATALDŽI.

Dunaj. Balkanski krogi sodijo, da če vojska zopet izbruhne, ne bo dolgo trajala. Bulgarska armada pri Čataldži je popolnoma izpopolnjena in stoji pred čataldžskimi utrdami do 240.000 mož. Balkanski krogi sodijo, da bi bila nova vojska v nekaj tednih končana.

Frankobrod. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: 150 častnikov je poslalo velikemu vezirju vlogo, v kateri se zahteva, naj generalissimus Nazim paša odstopi in naj postane njegov naslednik Ized paša ali pa maršal Ibrahim paša. Če se londonska pogajanja razbižejo, lahko izbruhne v Turčiji revolucija.

PRIPRAVE NEMČIJE.

Kolin. Zadnje dni so veliko rezervnikov iz rensko westfalskih industrijskih krajev pozvali k 50dnevni orožni vaji. Ker je to vzbudilo veliko pozornost, razglasa nemška vlada, da so pozvali zato rezervnike pod orožje, da jih izurijo v službi s strojnimi puškami, ker je v tej službi premalo rezervnikov izurjenih.

ODRIN PRED PADCEM.

Sofija. Na zahtevo poveljnika odrinske trdnjave se jutri snidejo turški in bulgarski delegati k pogajanju glede predaje Odrina. Prepričani so, da bo uspeh teh pogajanj kapitulacija Odrina, in to tembolj, ker je danes poveljnik odrinske trdnjave Šukri paša brzojavil velikemu vezirju Kamil paši, da je položaj v mestu in v trdnjavi nevzdržljiv.

Program prestolonaslednika Franca Ferdinanda?

Sarajevski »Hrvatski Dnevnik« beleži senzacionalen članek o našem prestolonasledniku Franu Ferdinandu, ki ga je 27. m. mes. prinesel pariški »Le Journal« iz peresa svojega dunajskega poročevalca. Radi kurioznosti prinašamo iz navedenega članka tudi mi naslednji odlomek:

»Prepričan, da je za njegovo državo nastopil odločilni čas, ko je treba ali živeti ali umreti, razpasti ali še bolj zrasti, napravil si je ta princ, ki šteje med svoje prednike tudi Karola V., veličasten načrt, po katerem hoče osvoboditi vse tiste narode, ki tvorijo monarhijo, a so nezadovoljni in drug drugemu nasprotni. Uspostaviti hoče stara historična kraljestva, dvigniti hoče nove kneževine in ustvariti konfederacijo držav, ki bo obsegala kraljestva: ogrsko, češko in poljsko, vsako s svojim posebnim vladarjem in svojo avtonomijo; potem Srbijo z mejami, ki so jih ustvarile njene zmagе na bojnem polju; vrhu tega bi se ji priključila Slavonija; dalje: Črna-gora, povečana z delom Dalmacije in Hercegovine. Vse te province, zasnovane kot vojvodine, kneževine in kraljestva, bi se svobodno, žive in srečne združile v veliko prostrano cesarstvo pod habsburško krono. To bi bilo obnovljeno — ne več rimsko-nemško cesarstvo — marveč jugoslovansko cesarstvo, emancipirano od Berlina in Peterburga.

Poljska, ki je že doumela te sanje, se je popolnoma uživala vanje: vidite jo, da je popolnoma avstrofilska. Bulgarska je osnovo uganila: med carjem Ferdinandom in avstrijskim prestolonaslednikom se še nadaljujejo aktivni dogovori, o katerih se je nekaj časa nejasno govorilo, kasneje so jih pa celo zanikali. Srbija začena umevati; mobilizacija jo je malo presenetila, ker ni potrebno, da se s silo doseže tisto, kar korist sama narekuje. Diplomacija na Balkanu svojo os polagoma obrača ter prehaja z enega kraja na drugi. To novo slovansko cesarstvo bi z enim udarcem izigralo politične oblike v Evropi in igro raznih zavezništev. Mir na vzhodu bi bil zagotovljen. Prisostvovali bi nevdvomno dogodkom, ko bi se raztrgali razni dogovori in vršile velike spremembe v prijateljstvih: tako bi se Berlin in Peterburg, ki že sedaj gojita tesno diplomatsko razmerje, po sili našla v medsebojnem objemu. In mor-da bi prisostvovali istotako historičnemu dogodku — ki še danes izgleda kot hime-

re: zvezi francosko-avstrijski, pod pogojem seveda, da bo Avstrija nova in bratska država, kakor jo hoče nadvojvoda prestolonaslednik.

Tako francoski list, ki naj seveda sam nosi vso odgovornost za to senzacionalno »odkritje«, ki najbrže nima druge podlage, nego — francoske želje.

Dnevne novice.

+ Seja Hrvaško-Slovenskega Izvršilnega Odbora bo v Opatiji pri Reki dne 10. t. m. ob 10. uri dopoldne. Razpravljalo se bo o političnem položaju.

+ Naš londonski poročevalec nam je poslal original pisma, s katerim je bil obveščen, da ga dr. Danev sprejme, da mu dovoli razgovor, ki je bil potem v »Slovenec« objavljen. Pismo slove: »December 21. 1912. Dear Sir! Dr. Danev would be pleased to receive you tomorrow morning at half past eight o'clock. Yours faithfully J. Angeloff, P. Sec.« (Dragi gospod! Dr. Danev imel bo čast sprejeti Vas jutri zjutraj ob pol 9. uri. Vaš udani . . .) Ritz Hotel Piccadilly London W. — Naš poročevalec nas tudi obvešča, da se je tako z dr. Danevom kakor z ostalima delegatoma, katere je intervjuval, razgovarjal tudi o stvareh, ki pa niso za javnost. Obenem nam je od avtoritativne strani z včerajšnjim datumom brzojavil o rezultatu včerajšnje mirovne seje v Londonu, o čemer poročajo dunajski listi šele danes, naš poročevalec pa navaja še druge podrobnosti. To dokazuje, da ima naš poročevalec v Londonu res avtentične informacije. Njegov brzojav priobčujemo na tozadevnem mestu.

+ Vevška stavka. V nedeljo, dne 5. t. m. popoldne se je vršil pri D. M. v Polju javen shod Slov. katol. delavskega društva ob navzočnosti skoro vsega papirnškega delavstva v Vevčah. Navzoč je bil tudi kot vladni zastopnik nadkomisar c. kr. okrajnega glavarstva in g. obrtni nadzornik. Govorili so: g. župan Dimnik, posl. Gostinčar, Jeriha in Mejač. Koncem shoda se je glasovalo, ali se stavka nadaljuje ali se sprejme pogoji ravnateljstva. Delavstvo je enoglasno sklenilo stavkati dalje, ker so pogoji ravnateljstva za delavstvo nevzprejemljivi. Delavstvo je dalo duška s šumnimi izrazi, da pod pogoji ravnateljstva ne gre na delo in če tudi vodstvo tovarno za dalje časa zapre. Doprinešenih žrtev ne more žrtvovati v svojo škodo. Delavstvo je izjavilo, da gre takoj na delo, ako vodstvo pristane na obljubo ravnatelja pred stavko in je pooblastilo tudi gosp. župana, da prilično to tudi v imenu delavstva pri pogajanju omeni.

+ Nove kranjske občine. Cesar je potrdil sklepe deželnega zbora, po katerih postanejo Polje v občini Toplice na Dolenjskem, Mošnje, Ljubno, Leše in Vele-sovo samostojne občine.

+ Podpora živinorejskim zadrugam. Poljedelsko ministrstvo je živinorejskim zadrugam na Brdu in v Loškem Potoku dovolilo po 600 kron podpore.

+ Dve skioptični predavanji v Zagrebu. Dr. F. Grivec je v nedeljo, dne 5. t. m. v dvorani »Katoliškega kasina« v Zagrebu dvakrat (ob petih in osmih zvečer) predaval o verskih razmerah na Balkanu. Dvorana je bila obakrat natlačeno polna odličnega zagrebskega občinstva. Predavanja se je udeležil tudi nadškoof dr. A. Bauer in mnogo kanonikov. Po predavanju se je osnoval osek zagrebskih dam, ki bodo zbirale prispevke za sirote na Balkanu.

+ Brezumnost politike nasproti Jugoslovanom v Avstriji dobro osvetljuje v zadnjem »Kampfu« znani dr. Renner. Izvaja nekako: Jugoslovansko vprašanje, ki je staro vprašanje, je v Avstriji stopilo v ospredje. Avstrijski državniki je rešujejo po receptu: »Wenn der Kerl ins Loch spaziert, sind Land und Leute gleich kuriert.« Zgodovina tega vprašanja v Avstriji je zgodovina samih zamujenih prilik. Ko je Jelčić pomagal uničiti ogrski separatizem, so za zahvalo poslali na Hrvate Bachove huzarje. Srbi so se nam velikokrat sami ponujali; jih nismo marali. Srbi so svoj patriarhat iz Peči prenesli v Karlovec — ni jim nič pomagalo. Končno so Jugoslovane po nagodbi razčvetarili. Kaj smo z Bosno naredili? Danes ima Avstrija 7.700.000 Jugoslovanov, balkanske države po novih osvojitvah pa 7.900.000. Naša politika pa se giblje dalje v stopinjah Cuvaja. V Bosni se podpirajo mohamedanci, da bi se srbski kmetje ja ne mogli odkupiti. Zdar, ko so balkanski Slovani šli nad Turka, bi si bila Avstrija od njih lahko vse izgovorila, kar misli, da potrebuje. Mesto tega se vsvarja nasprotje s Srbijo in si moramo najmanjše koncesije ob Jadranskem morju izsiliti z milijardami, kolikor nas bo to stalo. To v trenutku, ko so Jugoslovani na Dunaju v opoziciji, ko se v Budimpešti od državnega zbora absintirajo, v Sarajevu pa kravalizirajo. Zdar pa z Italijo vred ustvarjamo Albanijo, seme novih komplikacij. Tako Srbijo naravnost tiramo v naročje bodočim zaveznikom — Rumuniji in

morebiti tudi Italiji. Te prilike avstrijska diplomacija ne bo zamudila. — Žalibog ima dr. Renner popolnoma prav.

+ Po volitvi. (Od učiteljske strani.) »Dan« z dne 5. januarja t. l. poroča, da je »Sloški« ob priliki volitve v c. kr. okrajni šolski svet litijski sramotno propadla. Razmerje 2 : 3 je za nas ugodno, posebno če pomislimo, da je litijski okraj eden izmed onih, o katerih so rekli, da »Sloški« ne more dobiti tal. Mislimo pa, da je zablestela četvorica: Andoljšek, Zajec & Kozjek, Levstik zadnjič na obzoru litijsko-višnjegorskih »Zavezarjev«. Trdovratnost »Zavezarjev« si moramo prav dobro zapomniti za one čase, ko bo večina naša. Obenem želimo, da se ob ugodni priliki zaznamak »Sloški« iz litijskega okraja revidira, t. j. da ne bodo vpisani med našimi tudi taki, ki so v resnici v nasprotju taboru. One pa, ki so vresnici naši, a še niso v zaznamku, opozorimo na to, da zahteva naša centrala, da se zglašijo vsaki sam; zakaj podružnica kot taka nima pravice vsprejemati nove člane na svojo roko.

— Smrtna kosa. Višnja gora, 6. januarja 1913. Danes zjutraj je umrl višnjegorski župan in trgovec Anton Perko, star komaj 32 let. Bil je eden izmed najbolj marljivih in agilnih ljudi v naših vrstah. Poleg županstva je bil še načelnik zdravstvene sveta sodnega okraja Višnja gora in načelnik požarne brambe. Bil je zvest, neustrašen bojevnik, s katerim je leglo marsikako naše upanje v grob. Smrt nam napravila v okraju velike vrzeli. Lansko leto mladi župan Jaklič, nato župan Fajdiga in zdej je legel v grob še naš vrlj Perko. Zapušča ženo in deset otročičev. Blag mu spomin med nami!

— Iz žalostnega poglavja »Glavne posojilnice«. Z ozirom na zadevno našo notico v sobotni številki smo prijeli sledeče pojasnilo. Govorica, da je sodišče spoznalo, da se imajo smatrati tudi tisti za člane, ki so deležni odpovedali, a njih odpovedi ni sprejel odbor v skupni seji, je neosnovana. Odbor je priznal vsako pravilno pismeno odpoved ter zaradi tega ni bilo nobene pravde, tedaj tudi nobene sodbe. Vrhovno sodišče je v več pravih zaradi članstva razsodilo, da so tisti smatrati za člane, ki so podpisali pristopno izjavo, vplačali vsaj en delež ter so se vpisali v register zadruženikov, ako tudi niso bili v sklepčnih sejah načelstva izrečno in imenoma sprejeti. Še manj pa je takega sklepa treba pri odpovedih. Izstop iz društva se ne more nikomur braniti. Samo tam, kjer se po pravih posojila dajo samo članom, je zahtevati, da dotičnik preje povrnila svoj dolg. Sicer se praviloma odpoved mora sprejeti ter se odbor v to lahko prisili s tožbo. Po pravih »Glavne« se mora odpoved pismeno naznaniti upravnemu svetu do konca novembra, izstop pa velja šele s potekom prihodnjega leta. Nasproti upnikom pa jamčijo tudi izstopivši člani še dve leti po izstopu. Pri »Glavni« so popolnoma prosti tisti, ki so do konca novembra 1907 praviloma odpovedali. Da realiziranje premoženja tako počasi napreduje, mnogo škoduje znana splošna denarna kriza. Je pač težavno lepa posestva prodajati za slepe cene upnikom in članom na škodo.

— Prosta organizacija okrožnih zdravnikov na Kranjskem ima redni občni zbor v soboto dne 11. prosinca 1913 ob 4. uri popoldne v hotelu Tratnik v Ljubljani, Sv. Petra cesta.

— Zdravniška vest. Dr. Pavel Indra, okrožni zdravnik v Kostanjevici, se je vrnil iz šesttedenskega dopusta zaradi bolezni in zopet ordinuje.

— Kranjska vlada razpisuje mesto sanitetnega nadzornika pri politični upravi za kranjsko deželo. Prošnje do 25. januarja pri deželnem predsedstvu.

— Samomor učitelja Brusa (rodem iz Police pri Višnji gori) je vzdignil po liberalnem časopisju mnogo nepotrebnega prahu. Iz kričanja liberalnih listov bi bilo posneti, da bi se dosledno moralo v dobi, ko so bili v kranjski deželi liberalci na krmilu, postreljati vse kranjsko učiteljstvo, ker ni imel takrat sploh noben učitelj tistih draginskih doklad, po katerih sedaj tako hrepene gospodje, ki imajo dovolj denarja za »Danove« karikature. Če bi bilo liberalno učiteljstvo pravično in bi ne imelo kratke pameti in še krajšega spomina, bi moralo priznati, da se je za šolstvo za vlade S. L. S. v deželnem odboru mnogo več storilo kot za liberalne dobe, ko so liberalni poslanci na učiteljske prošnje odgovarjali samo z zaničljivimi besedami. Gospodje so menda že pozabili na dotične seje deželnega zbora in na razne duhovite izreke liberalnih prvakov o učiteljih! Ker ste pa nesrečnega mladega učitelja hoteli naprtiti deželnemu odboru, moramo povedati resnico o vzrokih samomora. Mladi Brus je bil eden glavnih liberalnih agitatorjev v slavinski občini. Kot tak je po šoli bil prej v gostilni, kakor otroci na svojem domu. Kričite, da bi moral plačati menico, pa je ni mogel. Res — imel je 1000 K dolga, pa ta dolg je napravil pri svojih liberalnih znan-

cih in če so imeli ti ljudje srce, da so mladega učitelja izrabljali za politično agitacijo in mu potem dajali namesto plačila posojilo, bi tudi lahko nekoliko počakali na povračilo. Če bi imel kaj resničnih odkritih prijateljev, bi radi 1000 K ne mogel iti v smrt. Pokojni Brus je žrtev liberalcev, njihovega dela, njihovega življenja! Iz tega življenja bi pokojnika draginska doklada 74 do 100 K ne bi bila rešila. Kdo ga je vabil, da je presedel po cele noči v veseli družbi? Kdo mu je prigovarjal, naj pusti orgljarsko službo brez vsakega vzroka, ki mu je bila vendar v gmotno podporo? Kdo se je norčeval iz vsakega, ki je šel k sv. maši — in tako zatrl zadnjo iskrico vere v njem? Le ne tajite! Pravi vzrok je tukaj: vzeli ste mu najprej vero — z njo premoženje in celo njegovo mlado življenje. Če ne verjamete, naštejemo vam lahko celo vrsto žalostnih dogodkov iz zadnjih časov, ki so si vsi v zvezi in vam ne ravno v čast. Sicer se pa govori, da je vzrok samoumora neka disciplinarna preiskava. Sapienti sat.

— **Kako učiteljstvo samo zase skrbi.** — **Kje je denar »Učiteljskega povnika«?** Na običnem zboru društva za zgradbo »Učiteljskega konvikta« je bila podana sledeča bilanca: I. Saldo koncem letošnjega leta 2134 K 6 h. II. Glavnica 77.591 K 24 h. III. Obresti 3383 K 1 h. Skupaj 83.108 K 31 h. IV. Zaloge knjig 23.050 K. V. Inventar 200 kron. Skupaj 106.358 K 31 h. Premoženje v preteklem poslovnem letu je naraslo za 12.848 K 26 h. Nato je pa blagajnik gospod Jakob Dimnik nadaljeval: »Zdaj, ko smo zagotovili obstanek in bodočnost Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta, smo pa začeli podpirati Učiteljsko tiskarno proti Šodstotnim obrestim. Izkušen finančnik predsednik prvega slovenskega denarnega zavoda mi je rekel: »Pazite, da ne boste prezgodaj začeli zidati in načeli denarja brez obresti; podpirajte Učiteljsko tiskarno; ta bo svoj čas zlat vir za Učiteljski konvikt in za vso vašo organizacijo.« — Učiteljstvu se s tem odpira res »zlata bodočnost« — posebno če pogleda bilanco »Jutra« in »Dneva«.

— **Iz hrvaškega narodnega gledališča v Zagrebu** javljajo »Narodne Novine«, da se je bati, da bo gledališče moralo opustiti opero. Hrvaško časopisje poziva občinstvo, naj bolj podpira gledališče.

— **Zopet aretacija.** V zagrebške zapore so pripeljali pravnik Ujevič, ki je bil aretiran, ko je stopil na hrvaški teritorij. Dolže ga veleizdaje, ki jo je baje napravil z nekim govorom v Belgradu.

— **V aferi »Balkana«** se iz Zagreba poroča, da je po odhodu Cuvajevem, ki je z vso silo pritiskal na strogo postopanje za osebe, ki so zapletene v ta konkurz, položaj boljši in da se bo milejše postopalo proti njim. Proti dr. Horvatu, dr. Sachsju in dr. Schönsteinu se obtožba baje niti dvignila ne bo.

— **Umrl je v Zagrebu** 69 let stari major Nikola Butkovič.

— **Tat v župnišču.** V Retečah pri Škofji Loki je na sv. treh Kraljev dan medslužbo božjo od 6. do 7. ure pri oknu vlomil tat v župnišče. Odsel je le kakih 40 K drobiža.

— **V razpisu učiteljskih služb** se je vrnila pomota. Namesto v Brezovici se ima glasiti v Borovnici.

— **Srednje šole v Mostarju** zaprte. Iz Sarajeva se poroča graškim listom, da so v Mostarju zaprli vse srednje šole, ker se bodo porabile v druge svrhe. Sekčni načelnik dvorni svetnik Paul je v svrhu nadzorstva odpotoval v Mostar.

— **Najdeno okostje.** — **Oropani posestnik.** Iz Ihana se nam piše: Pred nekaj dnevi so tu nad cerkvijo v krumperškem gozdu našli okostje nekega moškega. Identiteta se ne da dognati, ker ni imel nobenih listin in je že najbrže ležal tu kakih tri do pet let. Po jermenu, ki je visel na drevesu, se sklepa, da se je obesil. — Dne 4. t. m. zvečer je bil napaden in oropan posestnik Anton Hribar iz Ihana. Denarja mu je bilo vzetega okrog 500 K. Za napadalci ni nobenega sledu.

— **Bončarjev mlin v Domžalah** je kupil g. Jožef Kuralt, trgovec in posestnik v Domžalah. Tako ostane podjetje v spretnej domaćih rokah.

— **Umrl je v Čirčičah** posestnik Janez Strupi, rojen leta 1841.

Spiritistična proročanja za l. 1913. V spiritističnem »Novem Solncu« je horoskop za leto 1913, ki napoveduje naslednje: Leto 1913 bo jako kritično, izpolnjeno z velikimi dogodki in vojno. Vsega bomo imeli tri solčne in dva lunina mrka; razun tega bo Mars v konjukciji z Uranom, Mars s Saturnom v opoziciji. Mars v konjukciji z Uranom je jako slabega vpliva na cesarja Viljema II. in nemško državo, ker je v konjukciji s solncem v horoskopu kralja in v opoziciji s Saturnom. Zato bo tekoče leto jako kritično za cesarja Viljema in Nemčijo. Zlasti pride Viljem pod močan Marsov vpliv. Možnost vojne je zelo resna. Cesar bo osebno v nevarnosti. V zvezi s tem obatoj valika vojna nevarnost tudi za

Avstro-Ogrsko; razun tega vstanejo na obzorju veliki mednarodni zapletljaji. Isto velja za Rusijo in ruskega carja, ki mu osebno preti smrtna nevarnost.

Primorske vesti.

p Katoliško izobraževalno društvo se je ustanovilo na Novega leta dan v Jelsanah v Istri. Pristopilo je že koj ta dan veliko članov in še vedno se oglašajo, tako da bo kmalu vsa obširna župnija zastopana.

p Nov mestni davek v Trstu. Cesar je potrdil sklep tržaškega občinskega sveta, s katerim se uvede letna pristojbina za porabo mestnih zabojev za smeti in sicer plačajo hišni posestniki za vsak zaboj po 12, oziroma 15 K na leto. Dohodek je proračunan na 70.000 kron.

p Umrl je v Lokvi župan, trgovec in posestnik g. Avgust Praprotnik. Na Opčinah je umrl posestnik in mesar g. Vinho Hrovatin.

— **Učitelj izginil.** Poročajo »Gorica«, da je te dni izginil neveselkam učitelj iz Višnjevika Rado Turk, ki je bil, kakor je znano, komandant briskih »Sokolov«.

p Umrl je v Gorici znani pečar Anton Stanig.

KAJ ZAHTEVA NAŠA VOJNA UPRAVA.

V sobotni skupni ministrski konferenci na Dunaju pod vodstvom grofa Berchtolda se je, kakor poroča »Grazers Montags-Zeitung«, razpravljalo tudi, koliko nas stane pripravljenost ob dveh frontah in koliko se lahko stane. Predvsem so se pečali s pokritjem teh izdatkov. Izdatki za izredne namene armade in mornarice do konca leta 1912 in še močnejši izdatki se pokrijejo iz blagajniških sredstev in se ne bo najelo posojilo. Vojni minister Krobatin in poveljnik mornarice grof Montecuccoli sta poročala, da za izredne namene armade in mornarice niso lani izdali do 200 milijonov K. Pokritje se bo po delegacijah zahtevalo v obliki naknadnih kreditov. Avstrijski finančni minister je izjavil, da razpolaga s približno 250 milijoni kronami. — Vojni minister je izjavil, da hoče pri presnovah v armadi varčevati. Poveljnik mornarice grof Montecuccoli je pa izjavil, da odločno zahteva zgradbo novih vojnih ladij kot nadomestilo za zastarele vojne ladje tipa »Monarch«. Želi, da se prično nove ladje še pred letom 1915 graditi, zastopniki obeh vlad so pa izjavili, da se z ozirom na izredne izdatke te ladje pred letom 1915 ne morejo pričeti graditi. Upajo, da se doseže z grofom Montecuccolijem kompromis, da prično nove ladje graditi že leta 1914, če pritrde delegacije. Ob koncu konference je poročal grof Berchtold o mednarodnem položaju. Ministri so dobili vtis, da se položaj šele čez nekaj časa popolnoma zjasni. Vsi izredni izdatki, ki jih zahteva vojna uprava za armado in mornarico, znašajo do 1. januarja 1913 — 188 milijonov kron. Upajo, da bodo v najhujšem slučaju izredno porabili za armado in mornarico 250 do 300 milijonov kron. Natančno se seveda vsota šele določi, ko se končno zunanji položaj reši. Dementirajo poročila, ki so se v nedeljo razširjala po listih, da je grof Montecuccoli zagrozil, da odstopi, če ne obvelja, kar je zahteval.

PRED REVOLUCIJO NA ŠPANSKEM.

»Evening Standard« poroča iz Madrida, da se na Španskem pripravlja revolucija. Središče voditeljev nameravane revolucije se nahajata v Londonu in v Parizu. Zdaj pripravljajo splošno stavko, za katero upajo tudi železničarje, državne slugе, morarje in vse zasebne uradnike pridobiti. V celi španski revolucijski emisarij silovito agitirajo. Vlada in španski kralj zna, kaj se pripravlja, a niti ne morejo dobiti v roko, s silo se pa nastopiti ne upajo. Položaj za špansko monarhijo je silovito kritičen in to tembolj, ker sede v vladi ministri, ki brez dvojbe z revolucionarji simpatizirajo.

Ljubljanske novice.

Ij Kdo je snedel ljubljanskemu učiteljstvu 6000 K? Počasi vendar prodira spoznanje, da za vse, kar učiteljstvo nima, se mora zahvaliti — liberalni neumnosti. Včeraj je imela »Zarja« jasen trenutek in tako je celo ona prišla glede 6000 K podpore ljubljanskemu učiteljstvu do te-le sodbje: »Liberalci so sklenili, da naj župan po svoji previdnosti odločuje o razdelitvi podpor. S tem so sami sebe postavili na stran krivice, in tisti hip, ko so storili sklep, so lahko uganili, da bo razveljavljen. Večina ima do župana lahko toliko zaupanja, kolikor le hoče; bilo bi celo nemoralno, če mu ne bi zaupala, ko ga je izvolila. Toda v občini ne velja diktatura. Kar spada v delokrog občinskega sveta, se ne more prepustiti posamezniku, tudi če je župan.«

»Zarja« je mnenja, da se imajo ljubljanski učitelji zato, da ne dobe podpore 6000 K, zahvaliti tudi liberalcem, s katerimi naj skupno razmišljujejo, kaj je politična nerodnost. Mi pa pristavljamo: In zakladnici brihtnosti liberalnega učiteljstva »Dnevnu«, ki je že naprej povedal, da »Slomškarji« in »Slomškarice« ne bodo nič dobile ter je tako pritožbo naravnost izzval. Ljubljanski davkoplačevalci so pa hvaležni g. Kregarju, ki jim je s svojo pritožbo prihranil 6000 K.

Ij »Sveta vojska« se je ustanovila, kakor je bilo naznanjeno, pretekla dva dneva v stolni župniji sv. Nikolaja v Ljubljani. Stolna cerkev je bila oba dneva popoldne natlačeno polna poslušalcev. Tudi se jih je takoj mnogo vpisalo, večinoma popolnih abstinentsov. Pokazalo se je, da je v Ljubljani še mnogo pametnih in pogumnih. — **Vpisuje se v Ljubljani v »Sveto vojsko«** na sledečih krajih: V društveni pisarni v Alojzišču, vsak delavnik od 10. do 12. ure popoldne v stolnem župnišču č. č. gg. Zupanc in Cegnar, v župniščih pri sv. Petru in pri sv. Jakabu, v zakristiji pri Jezusovem Srcu, pri uršulinkah g. katehet Tomažič, v Križankah č. g. Valerijan Učak.

Ij Veliko skoptično predavanje z najnovjšimi slikami z balkanskega bojišča se more radi nastalih ovir vršiti šele prihodnji tork. Za danes pa opozarjamo še enkrat na to predavanje, ki bo po izvirnosti in krasoti slik gotovo najlepše o sedanjih balkanskih dogodkih.

Ij Iz gledališke pisarne. Danes, v tork, in dne 9. t. m., v četrtek, odpade gledališka predstava radi izkušnje za »Naskok na mlin«, ki se vpripori prvič za par abonente v tork, dne 10. t. m. Jutri, v sredo, dijaška kronka predstava »Komedijske zmešnjave«. V soboto premijera Strindbergove moderne tragikomedija »Upnik«.

Ij Novoletnica katoliškega društva rokodelskih pomočnikov, ki se je dne 1. t. m. vršila v Rokodelskem domu, nam je podala jasn dokaz, da ugledno društvo vztrajno stremi po vsestranskem napredku. Pevski zbor pod vodstvom g. P. Gorjupa je prav sijajno rešil svojo težko nalogo; zlasti Nedvedov »Popotnik« in Volaričeva skladba »Domovini« sta dosegla prav lep uspeh. Odlikovali so se solisti, gg. Rus, Globelink, kakor tudi zbor sam. Volaričeva »Domovini«, je vodil g. Bajde, na glasovirju pa je petje spremljal g. P. Gorjup. — Privlačna točka tega večera je bila Shakespeareova igra »Beneški trgovec«. Igra je nekoliko okrajšana in primerno prirejena za oder Rokodelskega doma, toda tako spretno, da je ostala v njej vsa živahnost in moč Shakespeareovega umotvora. Tisto nasprotje med dobrimi in hudobnimi ljudmi, kakor nam ga je označil Shakespeare v »Beneškem trgovcu«, se nam je pokazalo tudi včeraj pri uprizoritvi v Rokodelskem domu. Shylock (jud) ni vzbujal sočutja, ampak nejevoljo in jezo, in ko dr. Baltazar (mesto Porcija) izreče nad njim sodbo, se je v občinstvu pokazala jasna zadovoljnost in veselje. Igralci so storili v polni meri svojo dolžnost. Med vsemi se je pokazal mojstra g. režiser J. Vrečar (žid Shylock); igral je juda naravno in izredno spretno. V prav dobrih rokah so bile vloge Antonija (g. J. Peterlin), Bassanija (g. L. Tomažič), Gracijana (g. J. Beden), Baltazara (g. Avg. Jeločnik) in zlasti Shylockovega sluga (g. R. Vrančič), ki je vzbujal s svojim nastopom živahno veselost. Tudi scenerija nas je prav zadovoljila. — Društveni predsednik g. Alojzij Stroj je pred igro v svojem novoletnem govoru v markantnih stavkih označil pomen rokodelskih društev za Cerkev, domovino in človeško družbo. — Udeležba je bila sijajna, tako da veliko gostov niti prostora ni moglo dobiti.

Ij Katehetska konferenca bo jutri, dne 8. januarja, ob petih popoldne. V razpravi bo praktična kateheza o sveti maši. Referent katehet P. Val. Učak O. T.

Ij Na oklicih je c. kr. dvorni svetnik v pokoju J. Böltz z Marijo Gabrič.

Ij Društvo zdravnikov je na svojem mesečnem zborovanju dne 29. decembra 1912 sklenilo, **prirediti v drugi polovici januarja zborovanje, na katerem bodo slovenski zdravniki, ki so bili na balkanskem bojišču, poročali o svojih vojno-kirurških izkušnjah**, o upravi bolnišnic in o poslovanju srbske in bolgarske vojne sanitete. Da se omogoči udeležba čim večjemu številu članov, se je sklenilo, prirediti to zborovanje obenem z letnim običnim zborom društva.

Ij Nesreča. Včeraj se je čevljarski pomočnik Franc Smerogut iz Šalkove vasi pri Kočevju s čevljarskim nožem, knajpom, v desno stegno tako urezal, da bi mu bila kmalu odtekla kri in so ga morali prepeljati v deželno bolnico.

Ij Za Rokodelski dom je daroval mesto venca na grob rajnega Mateja Stucina, trgovskega sodelavca, g. svetnik trgovske in obrtne zbornice in občinski svetnik Jernej Ložar 10 K. Bož povrnil!

Ij Umrl so: Marija Zanoškar, vdova železniškega uradnika, 71 let. — Helena Toni, posestnikova žena, 68 let. — Avguštin Stare, mizarjski pomočnik, 68 let.

Razne stvari.

— **Dunajski vodovod** imajo strogo zastražen, ker se boje atentata nanj.

Strašna nesreča na morju. V Chesapskem zalivu je zadel angleški parnik »Indrakuala« v parnik »Julia Luckenbach«, ki se je potopil. Utonilo je 23 oseb, 8 mornarjev so pa rešili.

Avstrijske terjatve na Balkanu. Gospodarski listi poročajo, da imajo avstroogrski trgovci in obrtniki terjati na Balkanu okoli 70 milijonov kron, in sicer 20 v Srbiji, 18 v Bulgariji, osem v Grčiji, dva v Črnigori in 22 v Turčiji.

Veliko naročilo na oves pri žitnih trgovcih, dano pred nekaj tedni, je avstrijska vojna uprava preklicala, kakor čitamo v nemških listih.

Skrivnostna smrt hčerke ogrskega trgovskega ministra Beothyja. V Velikem Varaždinu je nenadoma umrla hči ogrskega trgovskega ministra Beothyja. O vzroku smrti sta razširjeni dve poročili. Eno trdi, da se je po nesreči ustrelila, ko je hotela z mize odstraniti nabit revolver, po nekem drugem poročilu jo je zadela kap.

Drzen vlom. V Črnovicah je ponoči od 5. na 6. t. m. vdrl 12 roparjev v pisarno neke tvornice špirita. Vlomilci so vlomili v dve železni blagajni in odnesli nad 110.000 kron denarja. Sodijo, da so vlomili ruski vlomilci.

Ženska kandidatinja za mesto predsednika francoske republike. Marija Drnizart je izjavila, da v interesu ženske emancipacije kandidira za mesto predsednika francoske republike.

42 ruskih vohunov imajo sedaj zaprtih na Poljskem.

Podpolkovnik Hertha, ki so ga vpokojili in katerega ime je znano, ker je njegova hči oklofutala poveljnika kašavskega armadnega zbora, je nastavila trdka Leopold Zeisler za blagajnika z letno plačo 4000 kron.

V Rumuniji so ob ljudskem štetju 1. t. m. našli 7.500.000 prebivalcev. Od leta 1899. je naraslo število prebivalstva za 1.000.000 oseb. Mesto Bukarešt je šlo leta 1899. 270.000, 1. t. m. so pa našli 350.000 oseb.

Pastorka umorila s stradanjem. V Londonderryu na Irskem se je te dni vršil senzacionalen proces. Bogati in ugledni posestnik, mirovni sodnik in bivši veliki šerif John George Crozier in njegova soproga Jessil sta bila obtožena, da sta 16-letnega Crozierjevega sina iz prvega zakona umorila s stradanjem. Crozier je imel tri otroke iz prvega zakona: dečka in dve deklici. Kmalu po ženini smrti se je v drugič oženil. V drugem zakonu ima tudi troje otrok. Druga žena je koj od prvega trenutka grozno sovražila Crozierjevega sina iz prvega zakona — v prvi vrsti menda zato, ker je bil kot prvi sin postavljen bodoči dedič prekrasnega Crozierjevega posestva v Newton-Buttler. Samo njegova smrt bi posestvo zagotovila njenemu sinu. 16letni John je moral bridko občutiti mačehino sovražstvo. Študiral je v Akademičnem Institutu v Demidolbu. O veliki noči 1912 se je mladenič zdrav in čvrst vrnil domu, dne 2. oktobra pa je ondi umrl vsled lakote; njegovo truplo je bilo kost in koža, da so se mrljiški ogledniki razjokali od groze in usmiljenja. Ko je na glavni razpravi irski državni odvetnik opisoval muke ubogega dečka, so bili porotniki tako ganjeni in pretreseni, da so komaj vztrajali. Od časa, ko se je deček z zavoda vrnil v očetovo hišo, so postopali z njim kakor z živaljo. Z nikomur ni smel govoriti, nikoli ni smel iz hiše ali na vrt; da bi preprečila njegov beg, mu je mačeha vzela čevlje. Revček je stanoval v nekem kotu v kleti, kamor ni nikdar prihajala dnevna svetloba, a svetle ni imel nobene. Zastonj je njegova mlajša sestra Ivet rotala mačeho, naj ima vendar nekoliko usmiljenja z dečkom. Med ihtenjem je na glavni razpravi pripovedovala o stanju nesrečnega brata. Zjutraj je dobil tanko rezino kruha in kapljico čaja. Nato je moral opravljati najtežja in najslabša dela. Za kosilo je dobil dva krompirja in rezinico kruha, potem je moral v svojo temno, mrzlo klet. John se je strašno sušil; povsodi so mu strčale kosti, pokrite s tenko kožo. Prosil je stariše, da bi mu dali kako slamnico za ležišče, toda zaman; spati je moral na golem kamnu. Koncem septembra je John tako oslabil, da ni mogel več vstati. V noči od 1. na 2. oktobra so se slišali iz kleti grozni kriki; John je zbral zadnje moči, da bi razbil vrata iz kleti. A ni mogel. Nihče mu ni prihitel na pomoč, nihče se ni ganil. Zjutraj so ga našli mrtvega. Med pričanjem Ivet se je občinstvo tako razburilo, da je hotelo obtoženca linčati. V sodni dvorani so doneli ogorčeni vzkliki in kletvine. Zdravniški izvedenci so konstatirali, da je deček umrl vsled lakote. Po dvanajsetni razpravi so porotniki zakona Crozier proglasili krivima

umora 16letnega Johna in nečloveškega mučenja tudi ostalih otrok iz prvega zakona. Najbrže zapadeta smrtni kazni.

Poroča čez trideset let. Iz Stockholma se poroča, da se je ondi oženil baron Aksel pl. Taras z gospodično Hello Gyllström, s katero se je že pred 30 leti zaročil in ji ostal zvest do pozne poroke. To-le je v kratkem roman njegove ljubezni: Leta 1882 je bila gđ. Gyllström prva zvezda na gledališkem nebu v Stockholmu; baron Taras je bil pa tedaj mlad poročnik. Zaljubljen se je v lepo igralko tako zelo, da se je z njo na skrivnem zaročil. Toda stariši so se z vsjo silo uprli nameravani zakonski zvezi in gospica Gyllström se je sklenila žrtvovati ter je šla iz domovine v širni svet. Mladi poročnik se je popolnoma udal svoji tugi in se ni zmenil za ničesar več na svetu. Čez šest let sta mu umrla stariša in tedaj se je zopet zdrnil; začel je iskati svojo zaročenko, o kateri vsa ta leta ni ničesar slišal. Prepotoval je vsa glavna mesta Evrope in končno zvedel, da je gđ. Gyllström pod spremenjenim imenom zapustila Evropo in živi nekje v Ameriki. Šel je za njo, toda kljub vsemu iskanju ni našel nobene sledi za njo. Šele nedavno je po golem naključju zvedel za njeno bivališče v Melbourne. Tako se je čez 30 let vendar srečno dovršila Odieja švedskega barona, kajti tudi njegova nevesta je ostala zvesta svoji maldostni ljubezni; skupaj sta se vrnila v Stockholm in praznovala zakasnelo poroko.

Rusi iz evropske Rusije se selijo v sibirsko Rusijo. Posebno na levem bregu Ir-tisa je priseljevanje jako močno. Nastali sta kar dve novi mesti, namreč: Jermak in pa Irtis. Po reki Irtisu prevažajo veliki parniki ljudi in služijo v živahen tovarni promet. A v Sibirijo se ne selijo samo Rusi iz Evrope, ampak tudi drugi različni azijski rodovi. Sibirija krije še nedotaknjene zaklade v svojem osrčju in je zato dežela prihodnosti.

Milijarder Morgan pri zobozdravniku. Newyorški milijarder Pierpont Morgan je moral nedavno radi neke zobne korenine k zobozdravniku. Ko se je vsedel na operacijski stol, je rekel zdravniku: »Trajati sme samo pet minut, ker nimam časa, in nobenih bolečin mi ne smete prizadejati.« Zobozdravnik mu je mirno zagotovil, da bo mnogo dlje trajalo in tudi zelo bolelo. Takoj nato je Morgan že ječal in zavpil: »Ne vzdržim!« Zdravnik pa je svoje delo nadaljeval in rekel: »Mr. Morgan, na svetu so stvari, ki še veliko bolj bole in jih je težje prestati.« In nato mu je začel pripovedovati, da je nedavno umrl mož njegove perice in pustil vdovo brez vseh sredstev s 13 otroci, katerih najstarejši je 15 let star. Z živimi besedami je zobozdravnik slikal strašno bedo uboge vdove, pri tem pa vrtal in pilil — toda Morgan je bil tiho kakor miš. Ko je bila končno operacija dovršena, je Morgan vstal in molče odšel. Naslednji dan pa dobi zobozdravnik to-le njegovo pismo: »Včeraj ste mi prizadejali silne bolečine, toda vaša povest o revni vdovi s 13 otroci mi jih je pomagala pozabiti. Tu vam pošiljam ček za 50.000 kron in vas prosim, da svoto izročite vaši perici.«

Uživanje morfija v Parizu se vedno bolj širi. Včeraj, 3. januarja, so dobili zopet precejšnje število oseb vsled morfija omamljenih. Tajna policija skrbno zasleduje prodajalce morfija.

Župan osumljen poizkušene umora. V Perreuxu na francoski vzhodni železnici se je dogodil poizkus dvakratnega roparskega umora. Neznanec je udril v neko vilo, v kateri sta stanovali dve starejši dami in obe pobil na tla. Vendar se je eni posrečilo, da je zaklicala na pomoč, nakar je napadalec brez vsakega plena pobegnil. Po izpovedbi sina ene napadenih dam je padel sum na gentillyškega župana Pirouja, ki je vsled borznih spekulacij popolnoma ubožal in bil v obupnih razmerah. Razmere obeh bogatih dam so mu bile znane. Pirouja so zasačili v Parizu in ga zaprli.

Poviša se cena cementa v Nemčiji. Iz Hamburga poročajo, da so tvorničarji cementa Portland določili povišanje cene cementu za izvoz, in sicer 30 f. za tono.

Telefonska in brzojavna poročila.

MIROVNA POGAJANJA SUSPENDIRANA, NE PRETRGANI

(Telegram našega londonskega poročevalca.)

London, 6. januarja. Naš poročevalec nam brzojavlja: Od avtoritativne strani izvem: Poslaniki velesil so se pečali z Albanijo. Ve se le, da so se pri delimitaciji Albanije pojavile velike težave. — Mirovna pogajanja so se včeraj suspendirala, a ne pretrgala. Turki so odnehali glede Krete, vztrajajo pa na Odrinu, dasi predlagajo zdaj mejo, ki je nekoliko bolj proti vzhodu potegnjena, nego je bila prej predložena. Pričakuje se intervencija velesil.

London, 7. januarja. O včerajšnji seji mirovne konference se poroča: Predsedoval je Novaković.

Rešid-paša je izjavil v imenu turških delegatov sledeče:

»V zadnji noti balkanskih delegatov je bilo rečeno, da Turčija ne upošteva zadosti rezultata vojske. Izjavljamo, da smo storili velike teritorialne koncesije in da smo, izvzemši dve točki, sprejeli vse želje združenih držav. Mi smo celo pristali na to, da se, kar se tiče teritorija zapadno od Odrina, beseda »zasedeno ozemlje« nadomesti z besedo »ležeče«, dasi zavezniki tega ozemlja v celoti še nimajo v rokah. Docim smo mi toliko koncedirali, niso zavezniki nam ničesar. Če se mi branimo odstopiti Odrin, storimo to zategadelj, ker je to ne-mogoče s stališča obrambe Carigrada in Dardanel. Moramo izjaviti, da smo prišli semkaj s trdnjo namero skleniti trajen mir, ki bo omogočal prijateljske zveze in ugodne trgovinske transakcije za obe strani. Mi smo tudi pripravljene še nadalje diskutirati o obmejni črti med Turčijo in Bulgarijo, toda ta črta mora teči tako, da Odrin ostane na turškem teritoriju. Da podamo nov dokaz spravljenosti, privolimo v to, da se odpovemo vseh svojih pravic na Kretu, vendar pod pogojem, da zavezniki ne zahtevajo odstopa nobenega egejskega otoka. Če bi zavezniki kljub tem velikanskim žrtvam Turčije ne hoteli dati nobenih koncesij ali bi celo pogajanja pretrgali, bo odgovornost padla nanje in mi bi v takem slučaju proglasili vse svoje dosedanje koncesije kot neveljavne in kakor da bi se ne bile stavile.«

Turški odposlanci so nato zborovalni prostor zapustili. Balkanski zavezniki, ki so bili na to izjavo pripravljeni, so po kratki diskusiji sklenili odgovor. Ko so turški delegati bili poklicani v dvorano, je Novaković prebral sledečo noto:

»Predlogi njihovih ekselenc otomanskih delegatov ne odgovarjajo zahtevam, formuliranim od zaveznikov v prejšnji seji. Ker bi pogajanja o novih predlogih ne vedla do sporazuma, so balkanski delegati primorani delovanje konference suspendirati.«

Novaković je nato sejo zaključil.

Turški delegati so proti suspenziji protestirali in izjavili, da predsednik nima take pravice. Vprašali so, kaj naj suspenzija pomeni. Ker je bila seja formalno zaključena, so balkanski delegati turške prijateljsko obvestili, da nočejo pogajanj prekiniti, da pa hočejo počakati zadovoljvega odgovora Turčije. Turški delegati so sejo nekoliko razburjeni zapustili.

Balkanski zavezniki upajo, da se bodo Turki med tem časom premislili. »Reuter« poroča, da se bo prihodnja seja najbrž vršila po zaključku grških božičnih praznikov, to je v petek ali pa morebiti že v četrtek.

Kar se tiče nove bulgarsko-turške meje, ki so jo Turki v seji 6. t. m. predlagali, Turčija ne vzdržuje več predloga, naj teče meja od Xantija do Vasilikosa, ampak so delegati predložili včeraj sledečo črto:

Dedeagač (ostane turški), ob Marici, Odrin (ki ostane turški), Midia, Lozengrad bi postal bulgarski last. (Ta meja je identična oni, ki se je svojčas določila v miru pri San Stefanu).

Kar se tiče otokov, predlaga Turčija avtonomijo vsega Arhipela pod sultanovo suvereniteto.

INTERVENCIJA VELESIL.

London, 7. januarja. Mirovni delegati ostanejo v Londonu. Sir Grey med njimi posreduje. Stvari stoje zdaj tako, da se ustvarja čas in prostor za posredovalno akcijo velesil.

KAJ SE BO ZDAJ ZGODILO?

London, 7. januarja. Suspenzija mirovnih pogajanj se tu ne smatra za posebno tragičen dogodek. Posledica suspenzije bo najbrž korak velesil v Carigradu, da se Turčija tudi glede Odrina uda. Turčija upa, da se bodo velesile zedinile na to, da se Odrin Turčiji pusti, ako slednja trdnjave podere. Z napetostjo se pričakuje uspeh današnje seje turških in bulgarskih pooblaščenecv pred Odrinom in se upa, da se Odrin kmalu preda, zlasti ker je poveljnik Odrina, Šukri-paša, baje sam za predajo.

× × ×

TURŠKA VLADA UPA V AVSTRIJSKO-RUSKI SPOR. — KAKŠEN NAMEN PRIPISUJEJO V CARIGRADU POTOVANJU KOKOVCEVA IN MILJUKOVA. — HILMI PAŠA SMATRA SVOJE POSLANIŠTVO NA DUNAJU ZA ZELO VAŽNO.

Carigrad, 7. januarja. O ministrskem svetu, ki se je vršil dne 6. t. m., se poroča:

Ministrski svet je poslušal poročila poslanikov in vojaških atašeev, ki so pri drugih velevladstvih akreditirani, o razmerju med Avstrijo in Rusijo ter o stanju balkanskih armad. Ministrski svet je nato storil soglasno sklepe glede Odrina in egejskih otokov. V turških krogih se pripisuje potovanju Kokovceva in Miljukova po balkanskih metropolah namen, da se balkanska zveza konsolidira za slučaj vojske med Rusijo in neko drugo velesilo. — Dunajski poslanik Hilmi paša je odklonil ponujeno veliko vezirstvo, ker smatra

v sedanjem momentu svoje poslaništvo na Dunaju za bolj važno.

MILJUKOV.

Dunaj, 7. januarja. Miljukov je v soboto od tu odpotoval v Belgrad.

AVSTRIJSKO - RUSKO RAZMERJE IN ALBANIJA.

Pariz, 7. januarja. »Temps« poroča iz Peterburga: Vsled razgovorov med Dunajem in Peterburgom, je v ruskih vladnih krogih nastopilo neko pomirjenje, ker se misli, da Avstrija vzdržuje povišano mirovno stanje le za vsak slučaj, ker hoče biti pripravljena, ako bi se na Balkanu zopet začele sovražnosti.

Dunaj, 7. januarja. »Montagsrevue« piše, da je Rusija popolnoma pripravljena in da se tudi Francija v velikem stilu oborožuje. Na Dunaju smatrajo energično pisavo srbskega vladnega glasila, da se Srbija glede meja Albanije sklepu velesil ne bo udala, za slab simptom.

Pariz, 7. januarja. Tu se trdi, da se bo Srbiji priznalo skoro vse osvojeno ozemlje v Makedoniji, nikakor pa ne ves kosovski vilajet.

LOVČEN.

London, 7. januarja. »Times« trdi kljub dementijem avstrijske vlade, da se med Avstrijo in Črno goro vrše pogajanja glede odstopa Lovčena.

× × ×

BULGARSKO - RUMUNSKO VPRAŠANJE.

London, 7. januarja. »Daily Telegraph« poroča iz Belgrada, da sta se Bulgarija in Rumunija že pogodili, da Bulgarija Rumuniji odstopi ozemlje, kojega južna meja bi šla od Olenice do rta Gölgrad na Črnem morju s Silistrio vred.

× × ×

POMORSKA BITKA MED TURKI IN GRKI.

Carigrad, 7. januarja. Turško brodovje je zopet odplulo iz Dardanel proti Chiosu. Tam se bje zdaj baje pomorska bitka.

HASAN RIZA BEJ O BRAMBI SKADRA.

Carigrad, 7. januarja. Uradno se objavlja poročilo branitelja Skadra, Hasan Riza beja, ki pravi, da je morala čet in prebivalstva izborna in situacija sploh zelo ugodna. Poročilo našteva napade Črnogorcev in Srbov 2., 14., 17., 23., 24. in 25. decembra, katere so Turki vse odbili. Srbi so imeli 17. in 18. decembra 800 mrtvih.

GRKI BI RADI MARŠIRALI V CARIGRAD.

Solun, 7. januarja. Polkovnik Miloti je ob priliki neke vojaške slavnosti nagovoril prestolonaslednika Konstantina, izražajoč željo, da bi prestolonaslednik na čelu armade vkorakal v Carigrad, da se tako izpolni narodna želja Grkov.

ANGLEŠKI ŽURNALIST PRI JANINI PADEL.

Atene, 7. januarja. V bitki pri Bizaniju pred Janino je padel angleški vojni poročevalec v grškem taboru Newport.

BULGARSKE ČETE ZAPUSTILE SOLUN.

Solun, 7. januarja. Večina so vse bulgarske čete Solun zapustile. Poveljništvo bulgarskih makedonskih čet se je preneslo iz Soluna v Seres. Za poveljnika čet, ki so še v Solunu ostale, je imenovan polkovnik Cilingvirov.

× × ×

INTRIGE V TURČIJI.

Carigrad, 7. januarja. Vojni minister Nazim paša je konferiral z bi-m mladoturškim ministrom Talaatjem, kako bi se izpolnile nekatere želje mladoturkov, zlasti kar se tiče armade.

TURČIJA NAJELA POSOJILO.

London, 7. januarja. »Reuter« poroča, da se je turški vladi posrečilo najeti posojilo, ki se bo takoj efektuiralo in je garantirano po vojnem davku.

× × ×

PASIČ V SKOPLJU.

Belgrad, 7. januarja. Ministrski predsednik Pasič je odpotoval v Skopje, da tam prebije božične praznike.

× × ×

GOSPODARSKE POSLEDICE BALKANSKE KRIZE.

Dunaj, 7. januarja. Iz Nahoda se poroča, da se je tam vršilo zborovanje zastopnikov severovzhodne Češke o veliki gospodarski mizeriji, ki ondi vlada v industriji.

× × ×

ZBORNICA.

Dunaj, 7. januarja. »Montags-Revue« poroča, da se zbornica zbere 16. t. m. in bo zborovala do konca februarja. Ker bo potem več deželnih zborov zborovalo, se bo zbornica zbrala šele v maju.

POSLANICA SRBSKEGA PATRIARHA.

Zagreb, 7. januarja. Danes je izšla poslanica patriarha srbske cerkve na Ogrskem, Hrvaškem, Slavonskem in Dalmaciji, dr. Bogdanovića, ki izraža upanje, da se ohrani mir. Patriarh spominja srbski narod, naj se varuje nepremišljenih besed in dejanj in naj zupa v one, ki imajo oblast, da ravna jo usodo narodov po njihovi vesti.

IZPREMEMBA PRI TIROLSKI DEŽELNI VLADI.

Inomost, 7. januarja. Tirolski cesarski namestnik baron v. Spiegelfeld bo odstopil, ker ni znal preprečiti obstrukcije v tirolskem deželnem zboru. Kot njegovi nasledniki pridejo v poštev bukovinski deželni predsednik grof Meran, nadalje grofa Lodron Lateran in Toggenburg.

NOVI STOKRONSKI BANKOVCI.

Dunaj, 7. januarja. Avstro-ogrsko banka dementuje vest, da se na novih stokroonskih bankovcih nahaja tiskovna napaka.

NASLEDNIK KIDERLEN-WACHTERJA.

Berolin, 7. januarja. Wolfv brzojavni urad poroča, da postane nemški državni tajnik za zunanje zadeve (nemški zunanji minister) poslanik pri Kvirinalu pl. Jagow.

RUSKI DEMENTI GLEDE PRESTOLO-NASLEDSTVA.

Peterburg, 7. januarja. Oficialno se izjavlja, da je vest o proglašenju velikega kneza Dmitrija Pavloviča za prestolonaslednika lažnjivo izmišljena.

RUSKI CAREVIČ.

Pariz, 7. januarja. Tukajšnji listi kljub vladnemu ruskemu dementiju vztrajajo na tem, da se nahaja carevič v Kap Martinu na Rivijeri.

NESREČA NA FRANCOSKI BOJNI LADJI.

Pariz, 7. januarja. Na bojni ladji »Masena« je, ko je ladja plula z dvema drugima križaricama iz Toulona proti Biserti, počila neka parna cev in ubila osem mož, med njimi dva inženirja.

PORTUGALSKA MINISTRKA KRIZA.

Lizbona, 7. januarja. Predvčerajšnjim je izročil ministrski predsednik Duarteleite predsedniku de Arriago demisijo kabineta, ki je bila tudi sprejeta. Predsednik portugalske republike je poveril sestavo nove vlade načelniku evolucionistov Almeidi.

BOJI V CIRENAJUKI.

Carigrad, 7. januarja. »Sabah« poroča, da je v bitki pri Bengaziju 1. januarja padlo 280 laških vojakov in da so se Lahi morali umakniti. Arabci so imeli 5 mrtvih in 23 ranjenih.

ŠTRAJK V SAARSKEM REVIRJU.

Essen, 7. januarja. Štrajk rudarjev v saarskem revirju je končan.

SAMOUOMOR.

Monakovo, 7. januarja. Tu se je obe sila v nekem hotelu 50letna žena ogrskega gardnega ritmojstra Sergija Apraxina z Dunaja, Gabrijela, ki je bila bolna na živcih.

LJUBEZENSKA AFERA.

Bonn, 7. januarja. Referendar Menge je ustrelil svojo nečakinja, omoženo Scheben, ker ni hotela uslišati njegove ljubezni, in potem končal še samega sebe.

SMRTNA KOSA.

Pariz, 7. januarja. Tu je umrl predsednik francoskega aero-kluba Pavel Cailletet.

SVETOVNA EKSPEDICIJA.

Christiania, 7. januarja. Semkaj so dospeli člani nemške ekspedicije na Bergen popolnoma izmučeni. Ene-b prsti na obeh nogah tako ozeblji, da so jih morali vse amputirati.

KRAVALI V NEW-YORKU.

New-York, 7. januarja. Tu je prišlo do napada stavkajočih krojačev na neko tovarno. Promet je bil več ur ustavljen.

POBOJ V MAINZU.

Mainz, 7. januarja. Tu so se stopli kanonirji in civilisti. V pretepu je nek civilist z revolverjem ustrelil kanonirja Schmelzerja.

NEMIRI V ČIFUU.

Čifu, 6. januarja. Tu so se uprli vojak, ker jih niso redno izplačevali. Vojaki so na cesti streljali. Usmrčenih je bilo 32 oseb. General Jin je nevarno ranjen. Oplenjenih je več bank in zažganih je bilo nekaj hiš.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 7. januarja 1913.
Pšenica za april 1913 11-87
Pšenica za oktober 1913 11-99
Rž za april 1913 10-82
Rž za oktober 1913 9-74
Oves za april 1913 10-82
Oves za oktober 1913 9-29
Koruza za maj 1913 7-66
Koruza za julij 1913 7-81

Koroški Slovenci.

»Divja jaga« za veleizdajalci domovine na Koroškem. Žihpolje pri Celovcu. Na Žihpoljah, kjer je doma nemškiutarski državni poslanec Lučovnik, je zbirala ugledna poštona dekle Helena Zupanc za Apostolstvo Sv. Cirila in Metoda na Balkanu po navodilu kakor je brala v »Slovincu« in »Bogoljubu«. Nabrala je čisto malo vsoto pri svojih znankah. Toda sam deželni predsednik ji je poslal žandarja v hišo, ki ji je pretil z aretacijo ter ji zaplenil tistih par vinarjev. Stvar je šla na glavarstvo, kjer je bila H. Z. zaslišana in na glavarstvu ji je preiskovalni sodnik rekel, da je žandar imel prav, ker ji je grozil z aretacijo. Denar so še obdržali na glavarstvu. Podpisati je morala neki protokol. Tako je pri nas na Koroškem, kjer vlada sama ljuba nemška pravičnost. Radovedni smo, ali so se na Kranjskem tudi vršila poizvedovanja za nabiralci Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Naš novi deželni predsednik si pa s svojimi nemškimi žandarmi ne bo pridobil lavorik s takim »delom« med koroškimi Slovenci. Še za Apostolstvo sv. Cirila in Metoda na Balkanu ne smemo zbirati koroški Slovenci! — Še en zgled! Na Žihpoljah je zbirala prostovoljne doneške neka deklica za novo cerkev v Rajhenburgu na Štajerskem. Kaj se zgodi? Ko je odposlala denar, je prišel zopet slavni žandar v hišo, ji pretil z zaporom in morala mu je izročiti poštini odrezek; niso ji namreč verjeli, da je bil denar odposlan res za cerkev v Rajhenburgu. Mislili so visoki uradniki in ošabni žandarmi v Celovcu, da se je zbiralo za Srbe; Heleni Zupanc so namreč očitali, da je izdajalka, da je zbirala za Srbe itd. Tako preganja slavna deželna koroška vlada poštona, slovenska dekleta — hvala Bogu se vedno blamira sebi v sramoto. In ta »divja jaga« za veleizdajalci domovine ni samo na Žihpoljah, ampak po celotnem delu slovenske Koroške. Žandarmi so iskali nabiralce »za Srbe« po St. Lenartu v Ziljski dolini, po okolici okrog Beljaka po celovški okolici (Logaves), notri v Gospa sveto so prišli iskat te uboge »Srbe«. V velikovškem okraju so preganjali nekega kmeta in še na mnogih drugih krajih. — Toda vse brez uspeha. Tako sumničijo, preganjajo in mučijo slovensko ljudstvo, ki je bolj patriotično kakor vsi c. kr. uradniki na Koroškem.

Društvo »Gorotan« priredi dne 7. t. m. v Šmihelu pri Pliberku veselico v korist ubogim šolarjem.

Delavsko društvo v Celovcu priredi dne 19. t. m. svojo predpusno veselico v hotelu »Trabesinger«.

Narodna čitalnica v Celovcu priredi dne 26. t. m. veselico v prid slovenskim koroškim visokošolcem v hotelu »Trabesinger«. — Vsi rodoljubi vliučno vabljeni.

k Duhovniške vesti. Za kn. šk. duhovne svetovalce so imenovani č. gg.: Fr. Mihal, dekan na Žihpolju, Franc Klattnik, župnik v Brnci pri Beljaku in Janez Pirker, župnik v Šmihelu na Gospasvetem polju; upravitelj kn. šk. posestev č. g. Filip Streiner je imenovan za častnega konzistorijalnega svetnika. — Nevarno je zbolel na pljučnici župnik Einspieler v Slov. Plajbergu. Mil. g. kn. šk. kancler Janez Vidovic je moral zopet v postelji.

k »Dan« sanja. Ljubljanski »Dan« poroča, da je peljal »vodja koroških Slovencev in prvoboritelj za slovenske jezikovne pravice« nedavno k novemu deželnemu predsedniku klerikalno deputacijo iz Borovlj zaradi imenovanja novega župnika ter da je deputacija izročila predsedniku nemško spomenico, nad čemur da se je predsednik, v češko čudil. To poročilo je narasel pri izmišljenju. Dr. Brejc ni bil pri predsedniku z nobeno deputacijo v tej zadevi in predsedniku tudi ni izročil nobene take spomenice.

Štajerske novice.

š Jugoslovanska Strokovna Zveza je priredila dne 4. t. m. zvečer zborovanje v Gradcu, dne 5. t. m. v Rušah pri Mariboru, dne 6. t. m. pa v Celju. V Gradcu sta govorila tov. Zajec iz Škal in Moškerc, v Rušah tov. Zajec iz Škal, Žebot in Moškerc, v Celju so govorili tov. Zajec iz Škal, dr. Weble, dr. Ždešar in Moškerc. V Celju se je po shodu priglasilo toliko članov in članic, da je skupina J. S. Z. v Celju gotova stvar.

š Čitalnica v Gradcu je bivšega večletnega predsednika gosp. dvornega svetnika Karola Lubec izvolila na občnem zboru dne 28. decembra l. l. častnim članom.

š Maribor. Za župana je bil, kakor ste kratko že poročali, 2. januarja izvoljen enoglasno dosedanj župan dr. Schmiederer; za podžupana pa mariborski častni občan, dr. poslanec Wastian. Dr. Schmiederer je za sedaj rešil Maribor velike blamaže. Splošno se je namreč pred volitvami sodilo, da postane župan dr. Orosel, sin odličnega mariborskega Slovence, torej renegat prve vrste. Dr. Oroslove zmožnosti so splošno znane, mož pa ima poleg tega tudi dovolj časa za županovanje, ker je »fant ledig und frei«. Ker pa je nesreča hotela, da je dobil Orosel najmanj glasov v III. razredu in je intrigiral kot načelnik nemškega volilnega odbora proti obrtni struji, posebno Havličeku, je Oroslova zvezda šla v zaton. Schmiederer je zopet sprejel župansko čast, in sicer, kakor se splošno trdi, samo do časa, ko bo otvorjen mariborski državni dravski most. Potem pa bo postal župan — Wastian. Splošno se je opazilo, da so pri volitvi sekcij vrgli bivšega Čeha Havličeka ven, ker igra preveliko opozicionalno ulogo.

š Napredek »Slov. Gospodarja«. Glavno glasilo spodnještajerskih Slovencev, naš »Slovenski Gospodar« se je zadnji čas izredno razširil med ljudstvo. Od 1. januarja 1912 do 1. januarja 1913 je pridobil nad 3000 (tri tisoč) novih naročnikov. Sedaj se tiska »Slov. Gospodar« v 13.500 izvodih. Na dan prihaja, kakor se nam poroča, po 40—80 novih naročnikov.

š Kozje. V našem okraju se je vsled nepaznosti od naše strani začelo širiti liberalno časopisje. Začuden pa opazujemo, da je med razširjalci tega časopisja (»Sloge«) tudi kozjanski notar dr. Barlé, katerega smo volili za župana, v okrajni zastop in okrajni šolski svet. Baje je dr. Barlé tudi med onimi, ki zlagajo za »Slogo« denarje, da jo vzdržujejo.

š Umrli je v Mariboru bivši tovarnar Kajetan Pachner, star 78 let. š Zaročil se je g. Makso Petovar, veleposestnik in industrialec v Ormožu na Štajerskem z gđ. Mimico Rakuša, hčerko Ivana Rakuše, upravitelja veleposestva grofa Emila Kulmerja na Hrvaškem.

»SLOVENSKA STRAŽA« IN SREČKE.

Veliki strah radi vojne na Balkanu se plega, vzporedno s tem pa gre zopet kvišku cena turških in drugih srečk. Za poznavalca razmer je jasno, da onim, ki si nameravajo kupiti to ali ono srečko, četudi ne v spekulacijske namene, marveč zgolj v poznavanju znanega reka, da brez srečke ni mogoče zadeti glavnega dobitka. Ravno v tem trenutku cvete pšenica. Tako ugo-

dno kot zamorejo kupiti srečke sedaj, najbrže ne bodo kupili kmalu ali pa nikoli. Bližata se žrebanji srbskih in turških srečk, obenem pa prihaja v deželo nebroj kričočih ponudb različnih tujih, večinoma židovskih tvrdk. »Slovenska Straža« prosi tem potom slovensko ljudstvo vseh stanov, da se na vse te ponudbe, ki jim v marsikaterem slučaju zamorejo biti v pogubo, ne ozira, marveč se poslužuje le njenega posredovanja, po katerem bodo prišli v zvezo s prvim in najmočnejšim slovenskim zavodom te vrste v Avstriji, pri katerem se ni bati izgube in brezobzirnosti. — Kogar miče poizkus za zaupanja vrednimi srečkami, naj čita tozadevni oglas »Slovenske Straže« v sobotnem listu.

Prodasta se iz proste roke

70

dve hišici

na lepem prostoru pod Rožnikom. Cena nizka. Naslov T. Čeh.

Krajni šolski svet v Višnji-gori naznanja žalostno vest, da je njegov član, gospod

Anton Perko

župan v Višnjigori

danes ob tričetrt na deseto uro dopoldne mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega ranjkega bode v sredo ob deveti uri dopoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče sv. Tiha.

Krajni šolski svet v Višnjigori, dne 6. januarja 1913.

Mihael Omahen, predsednik.

74

Namesto ribjega olja

Koliko otrok je prisiljenih piti ribje olje; gotovo je, da jim žele starši stem le dobro, pa otroci jim bodo hvaležni, ako bodo smeli namesto ribjega olja jemati Scottovo emulzijo. V tem preparatu se okus in duh po ribjem olju popolnoma zgubi, malim pa ugaja ta smetani podobna zmes tako zelo, da začno veselo vzklikati in z nogami cepetati, ko ugledajo steklenico. Uspeh Scottove emulzije je — kakor uči izkušnja — tako presenetljiv, da slabotni otroci svoje sovrstnike telesno in dušno prekos. Toda vedno samo pristna Scottova emulzija, nikdar ponaredba.

Cena originalnih steklenic je 2 K 50 v. Dobi se v vsah lekarnah. Kdor pošlje 30 vinarjev v znakom in SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., Dunaj VII. in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom lekarnar za poskušnjo.

71

Globoko potrtega in žalostnega srca, vendar vdano v sveto voljo Vsemogočnega, naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš iskreno ljubljani, nepozabni soprog, ozi. oče, sin, brat in zet, gospod

Anton Perko

trgovca in mestni župan v Višnji gori

danes ob 3/4 na 10. uro, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega rajnika bode v sredo dne 8. januarja na farnem pokopališču.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mestni in farni cerkvi. Prosi se tihega sožalja!

Višnja gora, 6. jan. 1913.

Nežika Perko soproga.

Jožef, Tonček, Rajko, Slavko, Srečko sinovi.

Antonija, Ana, Julka, Minka, Elica hčere.

Ivan Perko Manica Perko oče. sestra.

Anton Turk tast.

73

Cestni odbor sodnega okraja Višnja gora naznanja pretužno vest, da je njegov marljivi član, gospod

Anton Perko

trgovca in župana v Višnji gori

umrl danes ob tričetrt na 10. uri dopoldne v 33. letu svoje starosti.

Pogreb dragega rajnika se bo vršil v sredo, 8. jan. ob 9. uri dopoldne na pokopališču v Višnji gori.

Cestni odbor sodnega okraja Višnja gora, dne 6. januarja 1913.

Požarna bramba mesta Višnje gore sporoča vsem bratskim društvom, da je njeni velezaslužni načelnik gospod

Anton Perko

župan v Višnji gori

danes ob tričetrt na 10. uro po daljšem bolehanju preminul. Pogreb nepozabnega našega načelnika se vrši v sredo, dne 8. januarja t. l. ob 9. uri na farnem pokopališču višnjegorskem.

Višnja gora, 6. jan. 1913.

Za načelnistvo požarne brambe:

Anton Zavodnik,

76

podnačelnik.

40

Zdravstveni svet sodnega okraja Višnjagora naznanja pretresujočo vest, da je njega marljivi načelnik gospod

Anton Perko

mestni župan v Višnjigori

danes po hudem trpljenju mirno v Gospodu zaspal, previden s sv. zakramenti za umirajoče. Pogreb dragega ranjkega bode v sredo dne 8. januarja ob 9. uri dopoldne na farnem pokopališču.

Zdravstveni svet sodnega okraja Višnjagora, dne 6. januarja 1913.

Za načelnistvo:

Martin Gorše.

Občinski odbor mesta Višnja gora naznanja pretužno in žalostno vest, da je njega večletni, za mesto Višnja gora prezaslužni župan, gospod

Anton Perko

trgovca v Višnjigori, načelnik zdravstvenega sveta višnjegorskega okraja, načelnik požarne brambe Višnja gora, član krajnega šolskega sveta v Višnji gori, ud cestnega odbora sodnega okraja Višnja gora itd.

danes ob 3/4 10. uro dopoldne po večtedenski boleznimi mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb ljubljene župana bode ob 9. uri dopoldne dne 8. januarja 1913 na farnem pokopališču sv. Tiha.

Višnja gora, 6. januarja 1913.

Bratovščina sv. Jožefa

naznanja vsem letnim udom, da prinese zana-prej svoje doneske vsi tekom meseca marca, ker vodstvo, ki opravlja vsa pisarniška dela brezplačno, ne more biti udom v ta namen celo leto na razpolago. Plačnje se v trafiki gosp. Soukala, Pred škofijo 12, ali pri društvenem načelniku, Kongresni trg št. 2, III. nadstropje. Istotam se sprejemajo novi udje vsak dan od 1. do 3. ure popoldne. 67

Ljubljana, dne 6. januarja 1913.

IVAN FRAS, t. č. načelnik.

Sladni čaj - znamka SLADIN

Kri! 50% prihranka in okusen zaj-trk, južina! dosežejo oni, ki namesto kave, čaja, kakao, sladne kave, pijejo sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto moka za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za polovico cenejši. Dr. pl. Trnkóczyjev sladni čaj ima ime

Moč! Sladin in je vedno bolj priljubljen. Povsoči 1/4 kg zavoj 60 vin. Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev lekarnar Trnkóczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: lekarnar Zdravje! Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse št. 25, Radetzkyplatz št. 4. V Gradcu: Sackstrasse št. 4.

Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.

Za resničnost tega naznanila jamči pet tukaj navedenih tvrdk Trnkóczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

Resna ženitna

ponudba.

Trgovca in posestnika na deželi, srednje starosti, želi se v surho ženitve seznaniti s gospo ali vdovo, ki bi imela nekaj premoženja in veselje do gospodinjstva. Ozira se le na resne ponudbe s navedbo premoženja in če mogoče s sliko. Levota postranska stvar, ker se gleda bolj na duševno lepoto. — Ponudbe se prosi na upravo tega lista pod šifro »Trajna sreča« št. 29. 29

Razmere na Portugalskem.

Finančna in gospodarska kriza.

V portugalski republiki poka na vseh koncih in krajih. Prav je imel poslanec Carvalho, ki je pisal v »Radikal« sledeče: »Zlo vlada v republikanskih vrstah samih. Dosedaj so bili najhujši sovražniki republike republikani sami.« V istem listu je Almeida sam priznal: »Nimamo nikakega načrta, kako rešiti finančne težkoče.« Republika stoji ob finančnem polomu. Kljub temu, da je vlada zaplenila cerkveno premoženje in se je vrhata črtal proračun za bogočastje, so davki pod republikanskim gospodstvom kolosalno narasli. Povečal se je pa tudi državni dolg za 60 milijonov. Uradniki se pritožujejo, da se jim plača neredno izplačuje. Več sto šol nima učiteljev — ker ni denarja. Javne zgradbe so zapuščene, ceste naravnost usmiljenja vredne. V časopisu »O Syndicalista« je stalo te dni to-le: »V dveh letih so se državni dolgovni povečali za 60 milijonov frankov, toda nihče ne ve, kam je šel ta denar. Gradile se niso niti ceste, niti železnice; otvorila se ni nobena nova šola, usoda bednih ljudi je ista kot prej. Mogoče je samo dvojje: Ali so te velikianske svote razdelili med prijatelje in znanca ali pa zabili v sumljiva podjetja.« — Vladni organ »O Mundo« je nedavno naštel 38 plačanih mest, ki jih ima eden in isti poslanec. Vlada je že večkrat poskušala, da bi v inozemstvu najela posojilo, toda povsod so mošnje zaprte. Nameravala je celo kolonije zastaviti, a vse zaman. Portugalski emisarji niso dobili v Londonu in v Parizu niti malih posojil v znesku 5 milijonov kron, ker ne mara z ljudmi, ki danes vladajo Portugalsko, nihče imeti kakršne koli kupčije. Letošnji deficit je proračunjen na 10 milijonov kron, dejansko pa znaša 39 milijonov. Državnega dolga je nad 5 milijard. Da se upnikom izplačajo vsaj obresti, mora vsak hišni posestnik poleg visokih davkov prispevati v fond za upnike še 12. del cele najemnine. Ker se pa zadnji čas radi žalostnega položaja v državi skorodni ne gradi ter je poleg tega vsled vedno večjega izseljevanja veliko hiš praznih, stika vlada drugod za denarjem. Poslanec Ferreira Amaral je zato stavil sledeči predlog: »Vsak državljan, ki pride v kak urad ali v kako javno zgradbo, mora plačati 5 fr.« Portugalcem se torej obeta lepa bodočnost. Ako te kak policijski agent povabi seboj, moraš za to počastitev odriniti 5 fr. Če stopiš v poštni urad in želiš kupiti znamko, si že ob 5 frankov, ker si stopil na sveta tla portugalske državne uprave. Toda s tem finančna bistroumnost današnjih portugalskih mogotcev se ni izžrpana. Nadaljnji finančni zakoni so še ti-le: Za vsakega posla je treba državi odrajtati letno 5 frankov. Če si upaš v novi obleki na cesto, moraš vsekakor vzeti seboj tudi 75 frankov »za državo«. Seveda tudi cerkva niso pozabili. Vsaka cerkev plača na leto 375 frankov, kapelice pa po 200 fr. To silno obdavčenje bo seveda povzročilo, da se bodo cerkve, ki tega ne zmorejo — in teh je večina — enostavno zaprle, kajti te nimajo nikakega premoženja več, odkar jim ga je država ugrabila.

Posledice te sramotne vlade na Portugalskem se že kažejo. Nekatere vasi v severnem delu države so skoro izumrle, ker so ljudje siti večnega izsiljevanja. Če se vprašamo, kam gre ves ta denar, ko se vendar nič ne stori, postane uganka takoj jasna, ako pomislimo, da mora vlada rediti svojih 35 tisoč revolucionarnih policajev-karbonarijev, ki mimogrede omenjeno stanejo po 25 K na dan, kar dosega velikanško svoto 875.000 K dnevno! V vsakem mestu so klubi karbonarijev, kojih naloga je, da čuvajo nad republiko. Te družbe so zakonito priznane in smejo vse privržence kraljstva pozapreti. Da te mastno plačane republikanske kreature ne poznajo pravice, je jasno. Politične nasprotnike obsojajo v dolgoletne ječe in jih potem še izženo v Afriko. Portugalska slava je tudi v tem, da je postala obljubljena dežela anarhistov. Dognano je, da Perdinias, morilec španskega ministra predsednika, ni le pogostoma bival na Portugalskem, marveč odondot prejemal tudi navodila. Taka je tista »luč z zapada«, ki po nji hrepene tudi slovenski svobodomiselci, češ, da bo prinesla državljanom svobodo in napredek!

Književnost.

Duhovni Pastir. 29. letnik. Uredil Alojzij Stroj. V Ljubljani, 1912. Založba »Katoliške Bukvarne«.

Za razvoj slovenskega cerkvenega govorništva prezasluzni list »Duhovni Pa-

Izdaja konzorcij »Slovenec«

stir« je dovršil 29. leto. Zbral je zopet prelepo vrsto dogmatičnih pridig, homilij, svetniških in priložnostnih govorov. Obogatil pa ni samo slovenske homiletične književnosti s posameznimi govori, ampak je tudi izobno rešil večje književne naloge, ki si jih je postavil. V 29. letniku je dovršena jako bogato zasnovana zbirka govorov krščanskim materam o vzgoji, ki so sestavljeni po naročilu knezoškofa dr. Anton B. Jegliča in ki jih je v vsakem oziru dobro izdelal župnik J. Mikš. V blizu 50 govorih so natančno razložena načela krščanske vzgoje. Drugo večje homiletično delo so govori za Marijine družbe, ki jih »Duhovni Pastir« leto za letom objavlja. Letos nas je razveselil z jako porabno zbirko govorov župnika Antona Skubica. V 29. letniku »Duhovnega Pastirja« je objavljen tudi četrti oddelek katehitičnih pridig (44—58), ki jih je ukazala II. ljubljanska škofijska sinoda. V letniku 1913. bodo katehitične pridige dovršene.

Med znanimi govorniki, ki so objavili svoje govore v 29. letniku »Duhovnega Pastirja«, beremo imena: Duh. svetnik J. Atteneder, V. Baloh, Val. Bernik, K. Čik, P. Dionizij Dušej, J. Dolenc, dr. Egidij, Ferd. Gregorec, dr. Fr. Grivec, J. Hladnik, Al. Kramaršič, č. kanonik Ant. Kržič, J. Langerholz, dr. Al. Merhar, O. Medved, Jan. Mikš, P. Hugolin Sattner, Ant. Skub, Al. Stroj, L. Škufca, Fr. S. Watzl, Matej Weiss, kanonik Ant. Zlogar itd.

Jako obširna in poučna so v »Duhovnem Pastirju« poročila o novih pojavih na domačem in tujem slovstvenem polju. Zlasti se obrača pozornost na homiletična dela in na taka dela, ki so v zvezi s homiletiko. Sotrudniki tega oddelka so bili v preteklem letu poleg urednika: J. Dolenc, J. Dostal, dr. Josip Gruđen, dr. K., Ivan Kovač, Ignacij Nadrah, Mihael Pintar, Andr. Snoj, Fr. Švara, prof. Iv. Tul, mons. dr. Al. Ušeničnik, Josip Volc, Gr. Žerjav itd.

Izšla je že tudi 1. številka letnika 1913. V njej se kaže prav lep napredek »Duhovnega Pastirja«, ki je v smislu zahtev, ki jih je postavil dunajski homiletični kongres na homiletično časopisje, začel tudi teoretično obravnavati homiletična vprašanja. V prvem članku govori urednik o važnosti proglašenja sv. Janeza Krizostoma po Piju X. zavetnikom pridigarjev. Jako aktualen je drugi članek, v katerem razpravlja Fr. Hočevar o naukih škofa dr. Kepplerja o cerkvenem govorništvu. Med svetovnoznanimi govorniki je dr. Kepplerjevo ime na najboljšem glasu. Njegove nauke o cerkvenem govorništvu bi moral poznati vsak pridigar. »Duhovni Pastir« nam je zelo ustregel, da nas je z njimi seznanil. Poleg omenjenih razprav je v 1. številki enajst govorov, med njimi obširno zasnovani govori o sv. maši, ki jih je spisal župnik Fr. Rihar.

V 1. prilogi »Duh. Pastirja«, v Zbirki lepih zgledov, so sedaj na vrsti govori o Marijinem češčenju, ki so porabni za šolo, prižnico in nagovore v Marijinih družbah; v II. prilogi, v »Društvenem govorniku«, je bil v zadnji številki pričetek govora »Boji Slovencev s Turki«. V vabilu za leto 1913. se nam obetajo govori socialne in apologetične vsebine, kakor jih je »Društveni govornik« že veliko objavil.

»Duhovni Pastir« stane s prilogama »Zbirka lepih zgledov« in »Društveni govornik« 8 K. Naročnino sprejema »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

»Getzemani in Golgata.« Šola ponižnosti, pokorščine in ljubezni do smrti. Ta znani in splošno pogrešani molitvenik izide še pred začetkom letošnjega posta v novi prestavi, ki jo je oskrbel g. Fr. Steržaj. Molitvenik založi »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani in bo znašala cena za lepo opremljeno knjigo z rdečo obrezo okoli 2 K 80 vin.

Ta molitvenik ima krasna premišljevanja o trpljenju Gospodovem, zato se je tako silno priljubil in udomačil med slovenskim ljudstvom, da je bilo povpraševanje po njem, odkar je pošla stara Volčičeva izdaja, vedno večje. Na vseobčo željo izide torej ta molitvenik, ki ima res krasno in prevzvišeno vsebino v novem, na podlagi izvirnika posebej prirejenem natisu. Velika prednost nove izdaje je tudi priročna zunanja oblika in izbrana oprema, s katero se bo odlikoval ta molitvenik pred drugimi tovrstnimi knjigami. Krasen molitvenik, ki je itak že znan v vsaki slovenski hiši, vsestransko toplo priporočamo.

: Naro aite „Slovenca“ :

Išče se za takojšnji nastop

4158

mizarski pomočnik

dobro izurjen delavec, krščanskega duha ter trezen. Plačilo primerno po dogovoru. Ponudbe naj se pošiljajo na naslov: Babič Jakob, mizarski mojster, Babič, Marezige pri Kopru, Istra.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Solicitator

ki je obenem knjigovodja, se sprejme takoj. Pogoji po dogovoru.

Dr. J. Brejc, odvetnik v Celovcu.

Išče se

izvrsten sposoben delavec za tvornico voščenih sveč v obmorskem mestu v Dalmaciji. Delavec mora biti izurjen v vseh strokah svojega posla v tvornici voščenih sveč na paro. Plača dobra. Delavec mora biti katolik in Slovenec. Nastop takoj. Pojasnila daje uredništvo pod: 52.

Bilinska kislavoda

Naravna

najbogatejši alkalični (natron-lithion) kilec na Češkem. Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti bilinske izvolite vprašati hišnega zdravnika. 3851

Anton Petek

slikarski mojster

Ljubljana, Sv. Petra cesta 38

se priporoča sl. občinstvu za razna

slikarska dela

ter prečastiti duhovščini za izvršitev cerkvenih del itd.

Na zahtevo izvršim vzorce brezplačno, ako se mi delo poveri.

Izgotovljene obleke

za moške in otroke v veliki izbiri po zmerni ceni v manufakturni trgovini

Ljubljana Pri Škofu zrav. škofije

OBJAVA.

Kranjska hranilnica v Ljubljani

bo počens z dnem 1. januarja 1913 vsled sklepa občnega zbora z dné 12. decembra 1912 obrestovala hranilne vloge vseh oddelkov s

4 1 0
2 0

Rentni davek od obresti vlog bo tudi nadalje plačala hranilnica iz svojega.

Obrestna mera za hipotečno in korporacijsko posojilo znaša v bodoče 5 1/2 %, izvzemši hipotečna posojila na Kranjskem do zneska K 600— pri katerih se zviša obrestna mera le na 4 1/2 %.

Obrestna mera za posojila v lombardu in menj. eskomptu se določa na 5 1/2 %.

Ravnateljstvo Kranjske hranilnice.

Naznanilo.

Stavbena tvrdka Ivan Seršen v Domžalah uljudno naznanja p. n. občinstvu, da se je njega stavbeno podjetje premestilo iz Radomlja v Domžale koder se bode pod istim imenom vodila zidarska obrt, solidno in po najnižjih cenah kakor doslej. — Priporoča se v prevzetje zgradb in v izvršitev vseh zidarskih del. Strokovna izvršitev vseh vrst načrtov po najnovejši vedi in večletni praktični izkušnji. Zahvaljujoč se za vse dosedanje zaupanje priporoča se za nadaljna naročila. Z odličnim spoštovanjem

IVAN SERŠEN, DOMŽALE

obl. konc. zidarski mojster.

4153

Odgovorni urednik: Miha Moškerc.